

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Diplomová práce

Práva kvalifikovaných akcionářů

Barbora Žihlová

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Barbora ŽIHLOVÁ**
Osobní číslo: **R17M0390P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Práva kvalifikovaných akcionářů**
Zadávající katedra: **Katedra obchodního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Akciová společnost a akcionáři
3. Práva akcionářů
4. Srovnání české právní úpravy akciové společnosti s britskou právní úpravou Public limited company
5. Závěr

Rozsah diplomové práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- DVOŘÁK, Tomáš. Akciová společnost. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788074789618.
- ČECH, Petr, ŠUK, Petr. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). 1. vydání. Praha: Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2016. ISBN 9788072731770.
- ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-799-6.
- Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník
- Zákon č. 90/2012 Sb., Zákon o obchodních společnostech a družstvech

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Anna Outlá

Katedra obchodního práva

Datum zadání diplomové práce:

1. února 2021

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2022

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 14. září 2021

Prohlášení

Prohlašuji tímto, že jsem předkládanou diplomovou prací na téma *Práva kvalifikovaných akcionářů* vypracovala samostatně, pouze za pomoci pramenů a literatury v ní uvedených.

V Plzni, březen 2021

.....

Barbora Žihlová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Anně Outlé za vstřícnost, cenné rady a připomínky poskytované při vypracování této diplomové práce.

Seznam zkratek

1. Zkratky právních předpisů

NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
VeřRej	zákon č. 304/2013 Sb., zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech
ZPKT	zákon č. 256/2004 Sb., zákon o podnikání na kapitálovém trhu

2. Ostatní zkratky

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
GBP	britská libra

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Akciová společnost a akcionáři	3
2.1	Vymezení akciové společnosti	7
2.2	Pojem akcionář	12
2.3	Pojem kvalifikovaný akcionář	15
3	Práva akcionářů	17
3.1	Majetková práva	18
3.1.1	Výčet a stručná charakteristika majetkových práv	18
3.2	Nemajetková práva	22
3.2.1	Výčet a stručná charakteristika nemajetkových práv.....	22
3.3	Práva kvalifikovaného akcionáře.....	27
3.3.1	Právo žádat svolání valné hromady	30
3.3.2	Právo žádat o zařazení určité záležitosti na pořad valné hromady	34
3.3.3	Právo žádat o přezkum výkonu působnosti představenstva... 38	
3.3.4	Právo žádat o přezkum zprávy o vztazích.....	42
3.3.5	Právo podat akcionářskou žalobu	46
3.3.6	Právo na vytěsnění menšinových akcionářů	50
3.3.7	Právo na odkup účastnických cenných papírů	56
4	Srovnání české právní úpravy akciové společnosti s britskou právní úpravou public limited company	58
4.1	Vymezení public limited company	60
4.2	Práva akcionářů public limited company	63
4.2.1	Právo účastnit se valné hromady a na valné hromadě hlasovat	64
4.2.2	Právo na informace	66
4.2.3	Právo na podíl na zisku a likvidačním zůstatku.....	68
4.3	Porovnání české právní úpravy s úpravou britskou.....	69

5	Závěr.....	74
	Cizojazyčné resumé	76
	Seznam použité literatury a dalších pramenů	77

1 Úvod

Tato diplomová práce pojednává o právech kvalifikovaných akcionářů, tj. akcionářů vlastníci akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota dosahuje alespoň minimální zákonem stanovené hranice na základním kapitálu společnosti. Práce si klade za cíl charakterizovat institut kvalifikovaného akcionáře se zaměřením na jeho práva. Cílem diplomové práce je též zhodnocení právní úpravy týkající se práv kvalifikovaných akcionářů.

Téma diplomové práce jsem zvolila zejména z důvodu, že investování do akcií je v České republice velmi rozšířeným fenoménem. Osoba, která investuje své finanční prostředky do akciové společnosti, se stává jejím akcionářem. Zákon akcionářům přiznává práva a povinnosti. Některá práva jsou garantována toliko akcionářům s kvalifikovaným postavením. Diplomová práce se na tato práva kvalifikovaných akcionářů zaměřuje a pracuje s hypotézou, zda jejich existence souzní se zákonným požadavkem zacházet se všemi akcionáři za stejných podmínek stejně.

Systematika práce je seznatelná již z jejího obsahu. Diplomová práce je diferenciována celkem do pěti kapitol, kdy prvou z nich je úvod.

Dále následuje kapitola s názvem Akciová společnost a akcionáři. Tato kapitola si klade za cíl seznámit čtenáře se základními obchodněprávními instituty, jelikož se tyto instituty objevují též v následujících kapitolách či jsou na jejich základech navazující kapitoly postaveny. Obsahuje mimo jiné pojem akciové společnosti a dále zkoumá, zda je akciová společnost vždy v postavení podnikatele, a to i za předpokladu, je-li založena za jiným než podnikatelským účelem. Druhá kapitola je členěna na tři podkapitoly. Prvá je zaměřena na již zmiňované vymezení akciové společnosti, druhá podkapitola popisuje osobu akcionáře a třetí podkapitola se výrazně dotýká stěžejního tématu diplomové práce, když vymezuje osobu kvalifikovaného akcionáře.

Třetí kapitola nese název Práva akcionářů. Tato kapitola je již více členitá. Na institut akcionářských práv je zprvu nahlíženo v obecné rovině. První podkapitola dále pojednává o majetkových právech, obsahuje jejich výčet a stručnou charakteristiku. Druhá podkapitola je zaměřená na práva nemajetková a

podobně jako u majetkových práv je i zde jejich výčet a stručná charakteristika. Třetí podkapitola pojednává o právech kvalifikovaného akcionáře a je tak stěžejní částí této diplomové práce.

Následuje kapitola číslo čtyři, která se od ostatních do jisté míry odlišuje. Diplomová práce je převážně deskriptivního charakteru, avšak čtvrtá kapitola obsahuje nad shora uvedené metodu srovnávací, a to konkrétně komparaci české a britské právní úpravy. Komparace je zaměřena zejména na akciovou společnost a její britskou formu, která nese oficiální název public limited company. V závěru jsou porovnávána práva, která akcionářům náleží v české akciové společnosti a práva, která náleží akcionářům public limited company. Čtvrtá kapitola nad shora uvedené obsahuje své vlastní shrnutí, aby si mohl čtenář vytvořit ucelenější pohled na danou problematiku.

Pátou a zároveň poslední kapitolou je závěr. V závěru jsou stručně shrnuty poznatky vyplývající z celé diplomové práce. Následuje zhodnocení platné právní úpravy týkající se práv kvalifikovaných akcionářů. Práce je v závěru doplněna o úvahu de lege ferenda.

2 Akciová společnost a akcionáři

Pro snazší pochopení právní úpravy akciové společnosti je vhodné si zprvu uvést několik definic.

Akciová společnost je útvarem, který nazýváme obchodní korporací. Podle § 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, jsou obchodními korporacemi obchodní společnosti a družstva. „*Zákon o obchodních korporacích upravuje pět základních druhů obchodních korporací: veřejnou obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciovou společnost a družstvo. Vedle nich se českými právními předpisy řídí též „evropské korporace“ – evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení a evropská družstevní společnost.*“¹

Obchodní korporace jsou právníckými osobami. Pro pojem právnícká osoba nemá právní řád České republiky žádnou jednoznačnou definici. „*De lege lata je právníckou osobou takový organizační útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná.*“² Občanský zákoník ve svém ustanovení § 20 odst. 1 dále stanoví, že právnícká osoba může mít, bez zřetele na předmět své činnosti, práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou. Právnícké osoby jsou tedy uměle vytvořené útvary, které stojí vedle osob fyzických. Jedinou přirozenou osobou je osoba fyzická. „*Každý člověk má vrozená, již samotným rozumem a citem poznatelná přirozená práva, a tudíž se považuje za osobu.*“³ Proces vzniku právníckých osob není přirozený, vznikají na základě právní fikce. Právnícké osoby, jakožto právní fikce, nemohou sami jednat. Za právnícké osoby jedná osoby fyzické, kdy toto jednání je posléze osobám právníckým přiřitatelné. Obecně zastáváme princip, že právnícká osoba odpovídá za volbu osob oprávněných za ni jednat, jakož i osob, které za ni jednájí.

V právním řádu České republiky se můžeme setkat jak s právníckými osobami soukromého práva, tak s právníckými osobami veřejného práva. Tyto dvě skupiny právníckých osob lze odlišovat na základě různých kritérií. Může se jednat

---

¹ ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-834-1. str. 101.

² DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. str. 5.

³ § 19 odst. 1 NOZ

o rozdílné způsoby založení, kdy právnické osoby soukromého práva zakládáme soukromoprávními akty, které v případě právnických osob veřejného práva scházejí. Dalším posuzovaným kritériem může být veřejnoprávní oprávnění přiznávané pouze nositelům veřejné moci, kterým disponují právnické osoby veřejného práva, a naopak u právnických osob soukromého práva tato oprávnění nenalzáme. Za další lze právnické osoby rozdělovat do soukromé či veřejné sféry podle cíle, který daná právnická osoba sleduje. Pokud právnická osoba usiluje o dosažení cíle soukromoprávní povahy, bude se s největší pravděpodobností jednat o právnickou osobu soukromého práva. Sleduje-li právnická osoba cíl obecný, veřejnoprávní, hovoříme v tomto případě o právnické osobě veřejného práva. Dalším kritériem, na jehož základě můžeme právnické osoby rozlišovat, je například kritérium členství. Budeme-li posuzovat kritérium členství, v právnických osobách soukromého práva vzniká na základě přistoupení dobrovolným aktem, kdežto v právnických osobách veřejnoprávních zásadně vzniká přímo na základě zákona.

Členění právnických osob do soukromé a veřejné sféry však mnozí autoři zpochybňují. Například profesor Knapp ho považuje za zbytečné. Svůj postoj opírá o argumentaci, že nikoho by nenapadlo rozlišovat fyzické osoby soukromoprávní a fyzické osoby veřejnoprávní, ačkoli fyzické osoby jsou způsobilé uzavřít jak soukromoprávní smlouvu, tak být subjektem veřejného práva.⁴

Pokud však členění právnických osob na osoby soukromého a veřejného práva připustíme, v rámci soukromoprávních právnických osob můžeme dále rozlišovat soukromoprávní korporace, fundace a ústavy. Co se týče právnických osob veřejného práva, ty zákon přesně nedefinuje. Občanský zákoník v tomto směru pouze poukazuje na nemožnost plné aplikovatelnosti jeho ustanovení o právnických osobách na právnické osoby veřejného práva. Tyto osoby jsou upraveny především zvláštními zákony, na jejichž základech byly zřízeny.⁵ Jako příklad lze uvést Českou národní banku, coby právnickou osobu veřejného práva upravenou zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

---

⁴ KNAPP, V. *O právnických osobách*. Právník. 1995, roč. 124, č. 10-11, str. 999

⁵ NOVOTNÁ, I. *Právnické osoby veřejného a soukromého práva*. Integra centrum s.r.o. [online], 2014 [cit. 13.1.2022]. Dostupné z <https://www.integracentrum.cz/aktuality/pravnicke-osoby-verejného-a-soukromého-prava-276>

Vezmeme-li v úvahu fakt, že akciová společnost je právnickou osobou, podle svého zájmu tedy buď soukromou či veřejnou, dovozujeme, že má svoji vlastní právní osobnost. „*Tj. způsobilost k právům a povinnostem na straně jedné a způsobilost k právním jednáním, jimiž tato práva a povinnosti nabývají, na straně druhé.*“⁶ Touto způsobilostí disponuje právnická osoba od svého vzniku do případného zániku. Vznikem právnické osoby rozumíme den, kdy je tato právnická osoba zapsána do veřejného rejstříku. Pokud je právnická osoba zřizována zákonem, její vznik spojujeme s nabytím účinnosti zákona, na jehož základě právnická osoba vzniká, nestanoví-li zákon den pozdější. Zánik je pak situací, kdy je právnická osoba z veřejného rejstříku vymazána. Ty právnické osoby, které zápisu do veřejného rejstříku nepodléhají, zanikají skončením likvidace. Právní osobnost akciové společnosti vychází z právního řádu státu, dle kterého společnost vznikla, tedy státu, jehož zákony se zakládání akciové společnosti řídilo. Existence a jednání pověřených osob jménem právnické osoby a na účet právnické osoby bude též vycházet z právního řádu, podle kterého společnost vznikla. Z tohoto právního řádu se bude vycházet samozřejmě také během případného zániku akciové společnosti.

Jak již bylo řečeno, akciová společnost je obchodní korporací. Korporaci chápeme jako členský organizovaný subjekt, tedy společenství osob, které navenek vystupují jako jedna právnická osoba. Podle ZOK se jako korporace označuje též právnická osoba tvořená jen jedním členem, pokud to zákon připouští⁷. V rámci obchodních korporací řadíme akciovou společnost k obchodním společnostem. Obchodní společnosti lze dále členit na společnosti osobní a kapitálové. Mezi osobní společnosti patří veřejná obchodní společnost a komanditní společnost. Společnost s ručením omezeným a akciová společnost jsou společnostmi kapitálovými. Výše uvedené dělení na osobní a kapitálové společnosti vychází ze znaků charakterizujících každou jednotlivou obchodní společnost.

Jedním ze znaků odlišujících osobní a kapitálové společnosti je stanovení základního kapitálu. Základním kapitálem se rozumí souhrn všech vkladů do obchodní korporace, ať už peněžitých či nepeněžitých. Osobní obchodní společnosti nemají zákonem stanovený základní kapitál. U kapitálových

---

⁶ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. str. 5.

⁷ § 8 odst. 2 ZOK

obchodních společností je základní kapitál stanoven přímo zákonem. Výše základního kapitálu akciové společnosti je alespoň 2 000 000 Kč (nebo 80 000 EUR). Výši základního kapitálu společnosti s ručením omezeným dovozujeme z počtu členů společnosti, jelikož je zde zákonem o obchodních korporacích uvedena pouze povinnost minimální výše vkladu, která činí 1 Kč, ledaže společenská smlouva určí, že výše vkladu je vyšší.⁸

„Nejdůležitějším rozdílem mezi osobními a kapitálovými společnostmi je rozsah ručení společníků za dluhy společnosti. Zatímco společníci osobních společností ručí za dluhy společnosti v plném rozsahu (výjimkou je zde postavení komanditisty v komanditní společnosti, který má v tomto ohledu shodné postavení jako společník kapitálové obchodní společnosti), společníci kapitálových společností ručí za dluhy společnosti jen do výše nesplaceného vkladu, který se zavázali vložit do společnosti, a po jeho splacení neručí vůbec.“⁹

Co se týče počtu členů osobních a kapitálových společností, i zde spatřujeme rozdíly. K založení osobní společnosti je potřeba minimálně dvou osob. Kapitálová společnost může být založena jediným zakladatelem.

Zůstaneme-li u členů obchodní společnosti, lze hovořit o převodech podílů těchto členů. Převod podílu v osobních společnostech se zakazuje (výjimku zde opět představuje převod podílu komanditisty v komanditní společnosti). V kapitálových společnostech může každý společník převést svůj podíl na jiného společníka.

Další rozdíl mezi osobními a kapitálovými společnostmi spatřujeme v jejich vrcholném orgánu, kdy nejvyšším orgánem osobních společností jsou všichni jejich členové, zatímco u společností kapitálových je tímto orgánem valná hromada.

S ohledem na výše uvedené znaky obchodních společností můžeme říci, že akciová společnost je typickým představitelem kapitálové společnosti, bývá také označována za společnost ryze kapitálového typu.

---

⁸ § 142 odst. 1 ZOK

⁹ ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-834-1. str. 102

2.1 Vymezení akciové společnosti

„Akciová společnost je obchodní korporací. V rámci obchodních korporací patří mezi obchodní společnosti.“¹⁰ Každá obchodní společnost, tedy i každá akciová společnost, má svou obchodní firmu. Obchodní firmou rozumíme název, pod kterým je společnost zapsaná do obchodního rejstříku. Obchodní firma akciové společnosti obsahuje označení „akciová společnost“, „akc. spol.“ nebo „a.s.“.

Budeme-li pátrat po zákonném vymezení akciové společnosti, definici nalezneme v ustanovení § 243 ZOK, který stanoví, že se jedná o obchodní společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií.¹¹ Akcie představuje část základního kapitálu akciové společnosti. Jde o cenný papír, který vyjadřuje podíl akcionáře na společnosti, tedy jeho práva a povinnosti vůči společnosti. Právy spojenými s akciemi jsou zejména právo akcionáře podílet se na řízení akciové společnosti, právo na podíl na zisku či podíl na likvidačním zůstatku akciové společnosti. Akciová společnost vydává akcie jako cenné papíry v listinné podobě, které se označují jako akcie listinné, nebo vydává akcie v elektronické podobě. Tyto jsou zapsané v evidenci, označujeme je jako akcie zaknihované. Akcie jsou vázány na základní kapitál společnosti, který je akciová společnost ze zákona povinna vytvořit. „Základní kapitál obchodní korporace je souhrn všech vkladů.“¹² Vkladem do akciové společnosti rozumíme jmenovitou hodnotu akcie, popřípadě účetní hodnotu akcie. Jmenovitá hodnota je peněžní částka uvedená na cenném papíru (v případě zaknihovaného cenného papíru je touto hodnotou částka uvedená v zákonné evidenci cenných papírů jako jmenovitá hodnota). Pokud je základní kapitál společnosti rozvržen na akcie se jmenovitou hodnotou, bude vkladem jmenovitá hodnota akcie. Pokud je základní kapitál rozvržen na kusové akcie, bude vkladem účetní hodnota akcie. Vydávání kusových akcií bylo do našeho právního řádu zavedeno až zrušením ObchZ, který nedovoloval vydávání akcií bez jmenovité hodnoty, když ve svém ustanovení § 157 odst. 1 uvedl, že stanovy musí určit jmenovitou hodnotu všech druhů akcií, které mají být vydány. Akcie mají

¹⁰ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. str. 6

¹¹ ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-834-1. str. 193

¹² § 30 ZOK

povahu nedokonalého cenného papíru. Vztah akcionáře k akciové společnosti může vzniknout i za předpokladu, že tento cenný papír prozatím nebyl vydán. Práva a povinnosti akcionáře v takovémto případě představuje zatímní list. Vydáním cenného papíru se do tohoto cenného papíru akcionářská práva a povinnosti inkorporují. „*Akcie má povahu toliko deklaratorní, neboť osvědčuje akcionářův poměr ke společnosti.*“¹³

Akciové společnosti bývají zakládány za podnikatelským účelem, ne však výlučně. Pokud je společnost založena za jiným než podnikatelským účelem, i tato má vždy postavení podnikatele. Touto jinou, než podnikatelskou činností rozumíme například správu vlastního majetku. „*Jakkoli může být předmětem činnosti obchodní korporace jiná činnost než podnikání, podle § 421 NOZ jsou všechny osoby zapsané v obchodním rejstříku považovány za podnikatele. Platí, že každá obchodní korporace je bez ohledu na předmět své činnosti podnikatelem.*“¹⁴ Akciová společnost je podnikatelem vždy, to však neplatí pro její společníky. Status podnikatele náleží pouze akciové společnosti, nikoli jejím akcionářům. Zákon však nevylučuje, aby též akcionáři akciové společnosti vykonávali vlastní podnikatelskou činnost prostřednictvím podnikatelského oprávnění, které jim náleží.

Zakládání akciové společnosti můžeme rozdělit na dvě více méně samostatné etapy. Prvou z nich je založení. K založení společnosti se nevyžaduje zakladatelská listina ani společenská smlouva. K založení společnosti se vyžaduje přijetí stanov. Stanovy jsou hlavním dokumentem akciové společnosti upravujícím její vnitřní strukturu, a to zejména orgány společnosti, výši základního kapitálu a další zákonem stanovené skutečnosti¹⁵. Stanovy zavazují akciovou společnost a všechny její akcionáře. „*Kdo přijal stanovy a podílí se na úpisu akcií je zakladatel.*“¹⁶ Zakladatelé akciové společnosti mají obdobné postavení jako ostatní akcionáři s tím rozdílem, že kdo založí akciovou společnost, stává se prvním akcionářem této společnosti.

---

¹³ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. str. 180

¹⁴ ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-834-1. str. 102

¹⁵ Obsah stanov upravuje ustanovení § 250 odst. 2 ZOK

¹⁶ § 250 odst. 1 ZOK

Druhou etapu zakládání akciové společnosti označujeme jako vznik společnosti. Jak již bylo řečeno, společnost vzniká zápisem do veřejného rejstříku či účinností zákona, na jehož základě společnost vzniká. Návrh na zápis obchodní společnosti do veřejného rejstříku musí být učiněn do 6 měsíců od založení společnosti. Pokud návrh v této lhůtě učiněn není, zákon stanoví, že nastávají účinky jako při odstoupení od smlouvy.¹⁷

Při zakládání akciové společnosti je nezbytné vyřešit otázku vnitřní struktury. „*Na rozdíl od osobních společností se u kapitálových společností nepředpokládá, že by společníci řídili společnost samostatně, a za tímto účelem jsou tedy zřizovány vnitřní mechanismy, které mají řídicí či kontrolní funkci.*“¹⁸ V rámci akciových společností rozeznáváme dva systémy vnitřní struktury. Jedná se o dualistický a monistický systém. Oba tyto systémy mají společný vrcholný orgán společnosti, kterým je valná hromada. Valná hromada bude nejvyšším orgánem akciové společnosti vždy, ať zakladatelé zvolí jakoukoli formu vnitřní struktury. Během existence společnosti je možné vnitřní strukturu změnit, a to konkrétně změnou stanov.

„*Systém vnitřní struktury společnosti, ve kterém se zřizuje představenstvo a dozorčí rada, je systém dualistický.*“¹⁹ Dualistický systém je tradičním systémem, který znal již ObchZ. Orgány akciové společnosti ObchZ vymezil v ustanovení § 184 a následujících. Konkrétně zde byla zakotvena valná hromada, jakožto nejvyšší orgán společnosti, představenstvo a dozorčí rada. Dnešní úprava představenstva a dozorčí rady se zásadně nezměnila.

Představenstvo je statutárním orgánem společnosti, náleží mu především obchodní vedení společnosti a dále pak záležitosti, které nejsou svěřeny do působnosti jiného orgánu. Představenstvo je tvořeno třemi členy volenými na funkční období tří let, pokud stanovy neurčí něco jiného²⁰. Toto zákonné ustanovení má dispozitivní povahu. Co se týče úpravy akciových společností, dispozitivní ustanovení jsou spíše výjimkou, jelikož „*právní úprava akciové společnosti je právní úpravou osobního statutu právnické osoby, jež ze své povahy není a ani nemůže být (zejména v klíčových otázkách normativní regulace) dispozitivní*

---

¹⁷ § 9 odst. 1 ZOK

¹⁸ HEJDA, J. a kol. *Akciová společnost*. Olomouc: ANAG, 2014. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-891-8. str. 311

¹⁹ § 396 odst. 1 ZOK

²⁰ § 439 odst. 1 ZOK

*povahy.*²¹ Počet členů představenstva může být závislý na velikosti společnosti, počtu jejích členů nebo dále na rozmanitosti obchodních aktivit, ve kterých akciová společnost nalézá své uplatnění. V případě jednočlenné akciové společnosti bude představenstvo též jednočlenné. Jednočlenné představenstvo představuje individuální orgán společnosti. Představenstvo tvořené více než jedním členem je orgánem kolektivním.

Druhým orgánem, který se podílí na řízení společnosti v rámci dualistického systému je dozorčí rada. Dozorčí rada plní funkci dohledu nad výkonem působnosti představenstva a nad činností společnosti. V rámci tohoto dohledu je dozorčí rada oprávněná kontrolovat podnikatelskou činnost společnosti a její soulad s právními předpisy a se zakladatelskými dokumenty společnosti. Dle zákona dozorčí radě náleží oprávnění nahlížet do všech dokladů, které se týkají činnosti společnosti²². Součástí kontrolních oprávnění dozorčí rady je též přezkum účetní závěrky a v souladu se stanovami dále přezkum rozdělení zisku či pokrytí ztráty.

Dualistický systém vnitřní struktury společnosti je založen na principu separace výkonných a kontrolních pravomocí. Z toho důvodu se činnosti představenstva a dozorčí rady neshodují a ani částečně se shodovat nemohou. Členové představenstva nemohou být členy dozorčí rady a tím pádem ani členové dozorčí rady nemohou být členy představenstva.

*„Systém vnitřní struktury společnosti, ve které se zřizuje správní rada, je systémem monistický.“*²³ Vnitřní řízení společnosti je v rámci monistického systému svěřeno jedinému orgánu, kterým je právě správní rada. Správní rada zde disponuje jak výkonnými, tak kontrolními pravomocemi. Monistický systém vnitřní struktury akciových společností byl do českého právního řádu zaveden úpravou účinnou ode dne 1.1.2014. Přes to, že z názvu dovozujeme pouze jeden řídicí orgán společnosti, ve skutečnosti se v původním znění ZOK i v rámci monistické struktury jednalo o dualitu řídicích orgánů. Současně se správní radou byl zřizován též statutární ředitel, jako samostatný orgán společnosti. Statutární ředitel byl ve shodném postavení jako představenstvo v dualistickém systému. Tato zákonná úprava mohla činit nejrůznější výkladové problémy, neboť oba systémy vnitřního řízení

---

²¹ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. str. 4

²² § 447 odst. 1 ZOK

²³ § 396 odst. 2 ZOK

společnosti byly fakticky založeny na dualistické struktuře. V rámci monistické struktury zákon nejednou odkazoval na úpravu dualistickou, například ustanovení týkající se představenstva bylo možno aplikovat též na statutárního ředitele ale i na jiný orgán společnosti, jehož působnost byla obdobná. Zákodárce proto s účinností ke dni 1.1.2021 úpravu monistické struktury novelizoval. K tomuto dni byl samostatný orgán statutárního ředitele zrušen a všem, kteří tuto funkci v akciových společnostech zastávali, funkce zanikla. S ohledem na nynější úpravu tedy lze již skutečně hovořit o struktuře monistické.

2.2 Pojem akcionář

Společníci akciové společnosti jsou označováni jako akcionáři. Kdo se stane společníkem akciové společnosti, stává se jejím akcionářem. Akciová společnost může mít jednoho společníka nebo více společníků, jejich počet zákon neomezuje. Akcionářem může být osoba fyzická i osoba právnická, která vlastní určitý podíl na základním kapitálu akciové společnosti. Zákon právnickým osobám dovoluje nabývat podíly v jiných korporacích, stát se jejich členem a účastnit se řízení těchto korporací. Vlastníka podílu v akciové společnosti nazýváme akcionářem a nezáleží při tom na skutečnosti, zda osoba účast ve společnosti nabyla originálním či derivativním způsobem, tedy zda byl akcionář původním vlastníkem akcie nebo na akcionáře byl cenný papír převeden či na něj přešel.

Akcionář je investorem, který poskytl své peněžité prostředky akciové společnosti. *„Investorem se stává zpravidla bez znalosti ostatních akcionářů a nemůže akcionářskou strukturu ovlivnit. Jeho vztah ke společnosti a ostatním akcionářům je tak důsledkem nabytí vlastnického práva k cennému papíru.“*²⁴ Akcionář svůj vztah ke společnosti nezakládá s úmyslem společnost řídit, byť podíl na řízení společnost akcionář samozřejmě má. Na řízení společnosti se podílejí všichni akcionáři, a to konkrétně svou účastí na valné hromadě. Právo účastnit se zasedání valné hromady je základním právem, které akcionáři náleží vždy a nemůže mu být odejmuto. Akcionář investuje své volné peněžní prostředky do akciové společnosti primárně za účelem zhodnocení těchto prostředků ve snaze dosažení co nejvyššího zisku. Z toho důvodu lze právo na podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích společnosti označovat za hlavní úmysl investování do akciových společností. Ani v případě podnikatelské činnosti akciové společnosti zisku nemusí být vždy dosaženo.

*„Souhrn práv a povinností akcionáře představuje podíl akcionáře na akciové společnosti.“*²⁵ Každý společník může v rámci obchodní společnosti vlastnit pouze jeden podíl. Tato obecná úprava je dále rozšířena a pro potřeby kapitálových společností modifikována tím způsobem, že co se týče kapitálových

---

²⁴ PIHERA, V. *K obecným limitům akcionářských práv*. Právní rozhledy. 2007, č. 10. str. 361

²⁵ ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-834-1. str. 210

společností, lze vlastnit podílů více²⁶. Četnost podílů téhož druhu patří mezi definiční znaky akciových společností. Podíl společníka akciové společnosti je představován cennými papíry nebo zaknihovanými cennými papíry. „*Je nepochybné, že docela jiné postavení bude mít akcionář s jedinou akcií, jiné akcionář s akciemi reprezentujícími práva kvalifikovaného akcionáře a jiné majoritní nebo dokonce jediný akcionář.*“²⁷ Za stejných podmínek společnost zachází se všemi akcionáři stejně. Nejedná se o princip absolutní rovnosti. Žádný akcionář není nedůvodně zvýhodňován, pokud by toto zvýhodnění nevyplývalo ze zvláštního postavení akcionáře. Zvláštní postavení odůvodňuje odlišné zacházení. Typicky je tomu tak v případech kvalifikovaných akcionářů, jelikož konkrétní výčet práv je akcionáři přiznán pouze za předpokladu, vlastní-li akcionář zákonem stanovený podíl na základním kapitálu společnosti. Zvýhodněné postavení též náleží majoritnímu akcionáři. Majoritního akcionáře bude zvýhodňovat vlastnictví většinového podílu na základním kapitálu společnosti. Pokud tento jeho podíl dosáhne alespoň 90 % základního kapitálu společnosti, majoritního akcionáře označujeme za akcionáře hlavního. „*Postavení hlavního akcionáře má akcionář, který vlastní v akciové společnosti akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota činí alespoň shora jmenovaných 90 % základního kapitálu akciové společnosti, na něž byly vydány akcie s hlasovacími právy, a s nimiž je spojen alespoň 90 % podíl na hlasovacích právech.*“²⁸ Dle ZOK může být kapitálová společnost založena i jediným zakladatelem. Jediný akcionář bude též ve zvláštním postavení, nebude ho však možné oproti ostatním nikterak zvýhodňovat, a to z důvodu, že ve společnosti jiní akcionáři nevystupují. K nedůvodnému zvýhodnění jakéhokoli akcionáře na úkor ostatních se nepřihlíží.

„*Účast akcionáře ve společnosti trvá, pokud se akcionář svým vkladem účastní na jejím základním kapitálu.*“²⁹ Vklad společníka do základního kapitálu se stává majetkem společnosti, která s ním může volně disponovat. „*Výše základního kapitálu, resp. vkladu jednotlivých společníků, má vliv na jejich právní postavení, když se jedná o veličinu, od které se odvíjí různé nároky společníků.*“³⁰ Základní

---

²⁶ § 32 odst. 1 ZOK

²⁷ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. str. 367

²⁸ RABAN, P. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8. str. 232

²⁹ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. str. 341

³⁰ BĚLOHLÁVEK, A. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-451-0 str. 125

kapitál zde nutno chápat jako součást vlastního kapitálu akciové společnosti. Pod pojem vlastního kapitálu řadíme též kapitálové fondy, rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku či výsledek hospodaření, ať už z běžného účetního období nebo z let minulých.

Pokud se akcionář svým vkladem na základním kapitálu účastnit přestane, jeho účast ve společnosti končí. Situace může nastat převodem akcie, která se převádí vždy na základě smlouvy. Převodem akcie se převádějí všechna práva s touto akcií spojená, pokud zákon nestanoví něco jiného. Změna v osobě akcionáře se bezodkladně promítne do seznamu akcionářů. Platí totiž právní domněnka, že osoba zapsaná v seznamu akcionářů je ve vztahu ke společnosti akcionářem. *„Bylo by dokonce možné usuzovat, že jde o právní domněnku nevyvratitelnou, a to v tom smyslu, že když společnost má někoho zapsaného v seznamu akcionářů, je pro ni akcionářem, i když vlastníkem jí emitovaných akcií třeba již není.“*³¹ Z důvodu možných nesprávností, které se mohou v seznamech akcionářů vyskytovat, by však toto tvrzení nebylo správné. Lze tedy zakončit, že pokud se má za to, že akcionářem je ten, kdo je zapsán v seznamu akcionářů společnosti, jedná se o vyvratitelnou domněnku vlastnictví, neboť lze dokázat opak tohoto tvrzení.

---

³¹ BĚLOHLÁVEK, A. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-451-0 str. 1231

2.3 Pojem kvalifikovaný akcionář

Akcionář je vlastníkem podílu v rámci základního kapitálu akciové společnosti. Pokud podíl dosáhne hranice, která je stanovena zákonem, tohoto akcionáře označujeme za kvalifikovaného. Hranici kvalifikovaného podílu stanoví ZOK ve svém ustanovení § 365, a to následujícím způsobem. Pokud základní kapitál akciové společnosti činí více než 100 000 000 Kč, za kvalifikovaného akcionáře se považuje akcionář, který vlastní akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota dosahuje alespoň 3 % základního kapitálu. Pokud je základní kapitál akciové společnosti roven 100 000 000 Kč nebo je nižší, kvalifikovaným akcionářem je ten akcionář, jehož souhrnná jmenovitá hodnota akcií dosahuje alespoň 5 % základního kapitálu. Začíná-li základní kapitál na hranici 500 000 000 Kč, kvalifikovaným akcionářem je ten, jehož souhrnná jmenovitá hodnota dosáhne alespoň 1 % základního kapitálu. První dvě hranice pro vymezení kvalifikovaného akcionáře znala již předchozí úprava před rokem 2012.³² Třetí hranici stanovil nově ZOK, který tímto krokem rozšířil okruh akcionářů, jimž oproti ostatním náleží speciální práva. Zákon akciové společnosti ukládá, aby chránila postavení menšinových akcionářů, kterými kvalifikovaní akcionáři bez pochyby jsou. Dřívější právní úprava však konkrétní pojem kvalifikovaného akcionáře neznala a všichni tito byli označováni za menšinové. Označení se pro mnoho kvalifikovaných akcionářů jevílo nepřesným, jelikož podíl kvalifikovaného akcionáře může značně přesahovat zákonem stanovenou hranici 1 %, 3 % či 5 % souhrnné jmenovité hodnoty základního kapitálu. Nad shora uvedené je právě vlastnictví konkrétní výše jmenovité hodnoty akcií podstatou postavení kvalifikovaného akcionáře. Akcionář musí dosáhnout kvalifikované hodnoty akcií, aby získal kvalifikované postavení. Jeho označení jen a pouze za akcionáře menšinového by tak nebylo na místě. Za účelem ochrany kvalifikovaných akcionářů jim zákon přiznává zvláštní práva přesahující rámec obvyklých práv akcionáře. Tato práva kvalifikovaných akcionářů zákon samozřejmě nepřiznává jen menšinovým akcionářům, nýbrž všem, kteří dosáhnou zákonem stanovené hranice základního kapitálu a jmenovité hodnoty akcií. Právy kvalifikovaného akcionáře bude z logiky věci disponovat též hlavní či jediný akcionář.

---

³² § 181 odst. 1 ObchZ

Kde zákon hovoří o jmenovité hodnotě, rozumí se tím v případě kusových akcií hodnota účetní, ledaže zákon použití takového ustanovení výslovně vylučuje nebo z povahy věci plyne, že ji na kusové akcie užít nelze.

Vydávání akcií bez jmenovité hodnoty zavedl do českého právního řádu ZOK. ObchZ připouštěl existenci toliko akcií, které mají jmenovitou hodnotu.

Na kusové akcie doslovně neužijeme například § 157 ZOK, jelikož dle jeho znění „*stanovy společnosti musí určit jmenovitou hodnotu všech druhů akcií, které mají být vydány*“. Všechny kusové akcie představují stejný podíl na základním kapitálu společnosti, mají tudíž stejnou hodnotu a výše uvedené ustanovení by bylo nadbytečné. „*Zatímco akciová společnost, která má akcie se jmenovitou hodnotou, může vydat akcie s různou jmenovitou hodnotou a její akcie pak nebudou představovat stejný podíl na základním kapitálu, kusové akcie budou bezvýjimečně představovat stejný podíl na základním kapitálu.*“³³

Vydávání kusových akcií je zakotveno též v právních předpisech EU.³⁴ „*Unijní právo nechává na rozhodnutí členských států, zda akciovým společnostem umožní vydávat kusové akcie či nikoli.*“³⁵ V rámci České republiky je subjektům, které mají formu akciové společnosti, vydávání kusových akcií umožněno.

---

³³ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Cileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 21.2.2022]. Dostupné z <https://www.beck-online.cz>

³⁴ Vydávání kusových akcií upravuje zejména směrnice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2017/1132 ze dne 14.7.2017

³⁵ LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR) [online], 2021 [cit. 21.2.2022]. Dostupné z www.aspi.cz

3 Práva akcionářů

„Každý, kdo se stane akcionářem, stává se společníkem obchodní společnosti mající právní formu a.s.“³⁶ Akcionář v návaznosti na svou účast v akciové společnosti nabývá práv a zavazuje se k povinnostem. „Mezi společností a jejím akcionářem, resp. akcionáři vzniká určitý vztah, obecně označovaný jako členství v soukromoprávní korporaci nebo též jako akcionářský vztah (poměr). Tento vztah lze definovat jako určitý soubor práv a povinností, které má akcionář jednak vůči společnosti, jednak, ve vícečlenných společnostech, vůči ostatním akcionářům.“³⁷

Jelikož existuje mnoho práv, kterými může akcionář disponovat, je vhodné si tato práva rozdělit do různých kategorií. Lze rozlišovat práva hlavní a vedlejší, jindy též bývají označována za práva základní a doplňková. Doc. Dvořák nad rámec práv hlavních a vedlejších předkládá další okruh práv, jimiž jsou práva kvalifikovaného akcionáře. Mezi práva hlavní řadíme právo účastnit se valné hromady a v rámci této účasti na valné hromadě hlasovat. Do kategorie hlavních práv bezpochyby patří též právo na podíl na zisku, pokud valná hromada rozhodla o jeho rozdělení mezi akcionáře a dále právo na podíl na likvidačním zůstatku, má-li dojít ke zrušení společnosti s likvidací. Vedlejšími právy jsou potom například právo podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady nebo právo na vydání kopie zápisu valné hromady. Též právo na zápis akcionáře do seznamu akcionářů a právo na poskytnutí výpisu z tohoto seznamu budou řazena do kategorie práv doplňkových.

Z finančního hlediska je možné akcionářská práva dělit na majetková a nemajetková. Rozdíl mezi nimi je ten, že majetková práva přímo souvisí s jměním konkrétního akcionáře a jsou způsobilá toto jeho jmění ovlivňovat. Typickým majetkovým právem budou právo na podíl na zisku a právo na podíl na likvidačním zůstatku. Nemajetková práva do finanční sféry akcionáře nezasahují. Jsou to ta práva, která akcionáři umožňují podílet se na správě společnosti. Příkladem lze uvést právo účasti na valné hromadě či právo hlasovací.

---

³⁶ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. str. 367

³⁷ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. str. 369

3.1 Majetková práva

Majetková práva akcionáře jsou ta práva, která se dotýkají jeho vlastnictví a zasahují do jeho finanční sféry. Korespondují s kapitálem společnosti a jejich existence je vázána na podíl akcionáře vůči základnímu kapitálu. Jsou to práva samostatně převoditelná. Majetková práva jsou spojena s účastnickými cennými papíry. Lze je od cenného papíru oddělit a samostatně převádět. „*Právo na vyplacení podílu na zisku, přednostní právo na upisování akcií a vyměnitelných a prioritních dluhopisů, právo na podíl na likvidačním zůstatku a jiná obdobná majetková práva určená stanovami jsou samostatně převoditelnými.*“³⁸ Výše zmiňovaným obdobným právem může být právo na podíl na jiných vlastních zdrojích společnosti.

3.1.1 Výčet a stručná charakteristika majetkových práv

Za majetková práva považujeme právo na podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích, dále právo na vypořádací podíl, právo účasti na zvyšování základního kapitálu a v neposlední řadě právo na podíl na likvidačním zůstatku společnosti. Uvedený výčet má demonstrativní povahu, neboť s cennými papíry akciové společnosti mohou být spojována též práva majetkového charakteru, která v této práci nejsou zmiňována. Majetková práva, o kterých se v této diplomové práci nehovoří, nejsou nepodstatná, nýbrž nejsou hojně užívána.

3.1.1.1 Právo na podíl na zisku

Jedním ze stěžejních práv akcionáře je právo na podíl na zisku (či jiných vlastních zdrojích) společnosti. „*Podíl na zisku je středobodem zájmu každého akcionáře potažmo podnikatele a je jedním ze základních znaků podnikání vůbec.*“³⁹

---

³⁸ § 281 odst. 2 ZOK

³⁹ BĚLOHLÁVEK, A. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-451-0 str. 1489

Právo na podíl na zisku náleží akcionářům společnosti, případně dalším oprávněným osobám. Okruh osob, mezi které se může zisk rozdělovat určují stanovy společnosti. „V rámci tohoto určení mohou stanovy upravit i poměr, ve kterém se bude zisk rozdělovat mezi akcionáře a další osoby.“⁴⁰ Těmito dalšími osobami, mezi které se zisk společnosti může rozdělovat, jsou členové volených orgánů. Zisk rozdělovaný mezi akcionáře nazýváme dividendou. Podíl z vypláceného zisku náležející členům volených orgánů se označuje jako tantiéma. Možnost vyplácení tantiém však musí výslovně připouštět stanovy společnosti.

Právo na podíl na zisku je základním majetkovým právem. Ke vzniku tohoto práva dochází zpravidla až po naplnění základního předpokladu, kterým je dosažení zisku. Společnost, která vykazuje zisk je oprávněna rozhodnout o jeho výplatě mezi své akcionáře. Rozhodování o rozdělení zisku je v akciové společnosti svěřeno nejvyššímu orgánu, valné hromadě. Nejvyšší orgán společnosti rozhoduje, zda by měl být mezi akcionáře rozdělen zisk nebo budou finanční prostředky ponechány ve společnosti jako nerozdělený zisk, zda pomocí zisku bude uhrazena ztráta z minulých let či cokoli, co společnost uzná za vhodné. „Valná hromada může rozhodnout o rozdělení zisku (a jiných vlastních zdrojů) pouze na základě schválené řádné nebo mimořádné účetní závěrky, z níž plyne, že jsou splněny zákonem stanovené podmínky pro rozdělení zisku.“⁴¹

Je nutné rozlišovat mezi rozdělení zisku a jeho následným vyplacením. Zatímco o rozdělení zisku rozhoduje nejvyšší orgán společnosti (valná hromada), o jeho vyplacení rozhoduje orgán statutární (představenstvo). Představenstvo může rozhodnout, že podíl na zisku svým akcionářům, ani jiným osobám, vyplácet nebude, ale vždy jen z důležitých důvodů. Skutečnosti, které vedly k nerozdělení zisku musí být vždy řádně odůvodněny.

Rozhodnutí o vyplacení zisku nesmí být pro společnost likvidační. Akciová společnost je podnikatelem, členové volených orgánů akciové společnosti musí dodržovat zásadu péče řádného hospodáře. S tím přímo souvisí povinnost dodržování míry opatrnosti v podnikatelských vztazích. Mírou opatrnosti

---

⁴⁰ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 16.3.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

⁴¹ ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-834-1. str. 215

rozumíme přiměřenou opatrnost, kterou lze s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem jednotlivého případu po společnosti požadovat. S péčí řádného hospodáře členové volených orgánů akciové společnosti například spravují majetek společnosti.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti lze vyvodit, že společnost nevyplatí zisk například tehdy, pokud by se rozdělením zisku přivedla do úpadku, což ostatně přímo stanoví § 40 odst. 3 ZOK. Další situace, které akciovou společnost opravňují k nevyplacení zisku svým společníkům stanoví ZOK v ustanovení § 40 odst. 1.

3.1.1.2 Právo na vypořádací podíl

Skončí-li účast akcionáře ve společnosti za jejího trvání bez právního nástupce, vzniká akcionáři právo na vypořádací podíl. Vypořádacím podílem rozumíme majetkové vyrovnání mezi akcionářem a společností, které odpovídá zhodnocení (znehodnocení) akcionářova vkladu do základního kapitálu společnosti. Společník má právo požadovat vypořádací podíl po oprávněné osobě. V případě ukončení účasti akcionáře ve společnosti bez právního nástupce bude touto oprávněnou osobou sama akciová společnost. Účast společníka ve společnosti zaniká a společník má právo na vypořádací podíl například při povinném odkupu akcie či při snižování základního kapitálu společnosti. Příkladem snižování základního kapitálu může být situace, kdy společnost upustí od vydání akcií či se základní kapitál snižuje v důsledku veřejného návrhu smlouvy. Účast společníka ve společnosti může zaniknout taktéž převodem či přechodem jeho podílu na další osobu. V těchto dvou případech však existuje právní nástupce akcionáře, a z toho důvodu nebude akcionář oprávněn po společnosti požadovat vypořádací podíl.

3.1.1.3 Právo účasti na zvyšování základního kapitálu

Každý akcionář má právo se účastnit zvyšování základního kapitálu společnosti. Toto právo dává akcionářům možnost přednostně upsat část nových akcií upisovaných akciovou společností s cílem zvýšit svůj základní kapitál.

Akcionáři je umožněno zachovat výši svého podílu ve společnosti tím, že je oprávněn upsat akcie odpovídající jeho již existujícímu akcionářskému podílu. Pokud tak akcionář učiní, nedojde ke snížení jeho vlivu ve společnosti, jelikož jeho podíl na základním kapitálu společnosti zůstane nezměněn. Přednostní právo na úpis akcií náleží všem akcionářům bez ohledu na druh akcií, které mají ve svém vlastnictví. Též přednostní právo na úpis akcií je samostatně převoditelným právem.

3.1.1.4 Právo na podíl na likvidačním zůstatku

Pojem likvidace souvisí se zánikem akciové společnosti. Je-li společnost rušena s likvidací, mají její akcionáři právo na podíl na likvidačním zůstatku. Likvidační zůstatek připadající na společníka má takovou hodnotu, která vyjadřuje účast společníka na chodu společnosti za jejího trvání. Likvidační zůstatek lze do poslední chvíle označovat za pouhou spekulaci, jelikož před momentem likvidace nejsou či nemusí být zcela jistě známy přesné majetkové poměry společnosti, ze kterých bude likvidační zůstatek vycházet. Před likvidací společnosti se vypořádají dluhy společnosti vůči jejím věřitelům. Teprve majetková hodnota, která po vypořádání dluhů zbyde, je rozdělena mezi společníky společnosti, jako podíl na likvidačním zůstatku.

3.2 Nemajetková práva

Nemajetková práva slouží k tomu, aby se akcionář mohl účastnit na správě společnosti. Jsou to práva, která svému držiteli dávají možnost osobní účasti na jednání nejvyššího orgánu, valné hromadě. V rámci jednání nejvyššího orgánu je dále akcionáři umožněno reprezentovat svou vůli prostřednictvím hlasování, požadovat vysvětlení konkrétních záležitostí a mnoho dalšího. Tato práva se na rozdíl od práv majetkových neprojevují ve finanční sféře akcionáře, avšak i tato jsou vázána na akcionářův podíl ve společnosti. Podíl na základním kapitálu představuje míru účasti společníka ve společnosti a samozřejmě i míru práv z účasti plynoucích.

3.2.1 Výčet a stručná charakteristika nemajetkových práv

Nemajetkovými právy jsou veškerá práva, která jsou odvozená od práva podílet se na řízení společnosti. Tím jsou myšlena zejména následující. Právo účasti na valné hromadě, právo hlasovat na valné hromadě, právo požadovat vysvětlení a právo uplatňovat návrhy a protinávrhy. Nad shora uvedené lze mezi nemajetková práva řadit též právo akcionáře na rovné zacházení a s ním spojený zákaz diskriminačního jednání společnosti vůči jejím společníkům, dále právo podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, právo na vydání kopie zápisu valné hromady a v neposlední řadě právo na zápis akcionáře do seznamu akcionářů a právo na poskytnutí výpisu ze seznamu akcionářů.

3.2.1.1 Právo účasti na řízení společnosti

Mezi nemajetková práva, která náleží akcionářům, řadíme v první řadě právo účasti na řízení společnosti. Ačkoli nebývají kapitálové společnosti primárně řízeny svými akcionáři, nýbrž profesionálním managementem, mohou akcionáři do řízení společnosti zasahovat v rámci valné hromady. Akcionář je oprávněn během zasedání valné hromady vyjádřit svůj názor a tímto způsobem pomoci nasměrovat chod společnosti správným směrem. Právo je zakotveno v ustanovení § 398 odst. 1

ZOK, dle kterého „akcionáři vykonávají své právo podílet se na řízení společnosti na valné hromadě nebo mimo ni.“⁴² Zasedání valné hromady se může účastnit každý akcionář i za předpokladu, že není oprávněn na takovémto zasedání hlasovat. Akcie, s nimiž není spojeno hlasovací právo tak nezakládají svým vlastníkům zákaz účasti na zasedání valné hromady. Právo účastnit se valné hromady může akcionář realizovat osobně či v zastoupení. Připouští-li to stanovy, je toto právo možné realizovat i mimo zasedání (per rollam). Pokud jsou na zasedání valné hromady přítomni akcionáři, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota akcií tvoří alespoň 30 % základního kapitálu společnosti, je valná hromada usnášeníschopná. „Valná hromada rozhoduje většinou hlasů přítomných akcionářů, ledaže zákon nebo stanovy vyžadují jinou většinu.“⁴³

Řízení společnosti v rámci valné hromady obsahuje několik dílčích práv, kterými jsou: právo účastnit se valné hromady, na valné hromadě hlasovat, právo na vysvětlení, právo uplatňovat návrhy a protinámry. Valné hromady se může účastnit každý akcionář. Může zde vyjádřit svou vůli v rámci diskuze s ostatními akcionáři a s funkcionáři společnosti. Akcionář není povinen toto právo vykonávat, pokud tak uzná za vhodné. Zároveň však tohoto práva nemůže být zbaven.

V rámci jednání valné hromady probíhá též hlasování o konkrétních záležitostech, které jsou uvedeny v programu valné hromady. Programem či pořadem valné hromady rozumíme souhrn záležitostí, o nichž se bude jednat a který je povinně obsahem pozvánky na valnou hromadu. Valná hromada se svolává rozesláním pozvánek. Pokud je valná hromada řádně svolána, akcionáři mohou realizovat své právo účasti na valné hromadě a s ním spojené právo na valné hromadě hlasovat. Valná hromada se svolává s dostatečným časovým odstupem, a to z důvodu, aby se akcionáři mohli seznámit se záležitostmi, které se budou v rámci zasedání valné hromady řešit. Zákon stanoví tento časový odstup jako 30 dní přede dnem konání valné hromady. Akcionář se seznámí s pořadem valné hromady a již může formovat svůj názor ohledně záležitostí, které budou řešeny. Na základě svého názoru akcionář na valné hromadě hlasuje. Hlasování ze strany akcionáře je právním jednáním. Při tomto jednání se může akcionář nechat zastoupit. Zastupující osoba jedná jménem a na účet akcionáře, který ji k tomu

---

⁴² § 398 odst. 1 ZOK

⁴³ § 415 ZOK

zmocnil, neboť hlasovací právo není samostatně převoditelné⁴⁴. Právní následky z tohoto právního jednání jsou vždy přisuzovány akcionáři, nikoli jeho zástupci.

Každý akcionář je oprávněn požadovat po společnosti vysvětlení. Vysvětlením zde rozumíme určité informace související s činností společnosti. Právo na vysvětlení je tedy právem na informace, které akcionář potřebuje k výkonu některých svých dalších práv. Též hlasovací právo je závislé na stupni akcionářova vědění. Bez potřebných informací by akcionář nemohl hlasovací právo řádně vykonávat. Vysvětlení je poskytováno v rámci zasedání valné hromady. Pokud je podání vysvětlení pro společnost složité, lze ho učinit dodatečně po zasedání valné hromady. Tento případ bude ojedinělý, nýbrž členové představenstva či správní rady musejí být na jednání valné hromady připraveni. „S ohledem na péči řádného hospodáře budou funkcionáři akciové společnosti připraveni na případné dotazy akcionářů, a proto vysvětlení obvykle nebude moci být považováno za složité ve smyslu § 358 odst. 1 tehdy, jestliže členové představenstva (či správní rady) jednající s péčí řádného hospodáře mohli – s ohledem na pořad valné hromady – předpokládat, že akcionáři mohou jeho poskytnutí požadovat, a to bez ohledu na jeho komplikovanost.“⁴⁵ Není-li přesto možné vysvětlení poskytnout na zasedání valné hromady, bude akcionáři doručeno ve lhůtě 15 dnů ode dne konání valné hromady, na kterém žádost o vysvětlení vznesl.

V rámci účasti na řízení společnosti náleží akcionáři též právo uplatňovat návrhy a protinámry. Akcionář toto své právo uplatňuje během zasedání valné hromady. Návrhy a protinámry akcionář zasílá před konáním valné hromady nebo v průběhu zasedání valné hromady. Pokud jsou zaslány před jejím konáním, společnost má možnost se s jejich obsahem dopředu seznámit. Návrhy a protinámry se musejí týkat záležitostí, které jsou zařazeny na pořad valné hromady. Na návrhy ani protinámry nejsou zákonem kladeny formální požadavky. „Postačí, pokud je z akcionářského návrhu či protinámry patrné, kdo jej činí (tj. že jde o osobu akcionáře) a jakého bodu pořadu jednání valné hromady se týká.“⁴⁶ Akcionář předkládá návrh k záležitosti uvedené na pořad valné hromady. Pokud již

---

⁴⁴ § 281 odst. 4 ZOK

⁴⁵ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Cileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 21.2.2022]. Dostupné z <https://www.beck-online.cz>

⁴⁶ LASÁK, J. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer [online], 2021 [cit. 21.2.2022]. Dostupné z <https://www.aspi.cz>

k téže záležitosti návrh podaný byl, nazýváme tento akcionářův návrh protinávrhem.

3.2.1.2 Právo na rovné zacházení

„Obecná úprava práva na rovné zacházení v právních předpisech je velmi stručná, obsahuje vlastně jen zakotvení tohoto práva, aniž by řešila důsledky jeho porušení.“⁴⁷

Mezi akciovou společností a jejími akcionáři existuje akcionářský vztah. Na základě tohoto vztahu společnost se svými akcionáři zachází. Nesmí je při tom bezdůvodně zvýhodňovat ani znevýhodňovat. Tento princip upravuje NOZ ve svém ustanovení § 212 odst. 1. Zákaz diskriminačního jednání je nad rámec předchozího ustanovení rozveden konkrétně pro akciové společnosti tím způsobem, že společnost zachází za stejných podmínek se všemi akcionáři stejně.⁴⁸ Ustanovení tak zcela jistě předpokládá situace, za kterých bude společnost se svými akcionáři zacházet rozdílně a toto rozdílné zacházení nebude protizákonné ani nebude nikterak zákon obcházet. Zásadu rovného zacházení svým způsobem prolamují kvalifikovaná práva akcionáře. Společnost nebude a ani nemůže zacházet stejně s obyčejným akcionářem a akcionářem kvalifikovaným, neboť později jmenovanému přiznává zvláštní práva. Zvýhodnění kvalifikovaného či dokonce majoritního akcionáře bude vycházet z objemu akcií, které vlastní (a jejich souhrnné jmenovité hodnoty), neboť od akcií jsou odvozená práva akcionářů. Zvýhodnění akcionáře není porušením práva na rovné zacházení, pokud by zvýhodněné zacházení náleželo i jinému akcionáři ve stejném nebo obdobném postavení. Pokud by tomu tak nebylo a akcionář by byl na úkor ostatních zvýhodněn bezdůvodně, jednalo by se o porušení zásady rovného zacházení společnosti s jejími akcionáři. V takovémto případě by bylo namístě označit předmětné jednání za neplatné, neplatnost jednání by však nesměla způsobit újmu třetím osobám.

---

⁴⁷ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 23.2.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

⁴⁸ § 243 odst. 1 ZOK

3.2.1.3 Právo podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady

Návrh může podat a vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady se tímto návrhem domáhat každý akcionář, člen představenstva, dozorčí nebo správní rady či likvidátor. Výše zmiňovaní tak mohou učinit nejpozději ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy se o usnesení dozvěděli nebo se dozvědět mohli, nejpozději však ve lhůtě jednoho roku od usnesení valné hromady. Návrh se podává soudu, který následně vysloví neplatnost usnesení valné hromady nebo rozhodne o ponechání takového usnesení v platnosti. „*Není-li neplatnost usnesení valné hromady vyslovena soudním rozhodnutím, je třeba považovat takové usnesení za platné.*“⁴⁹

3.2.1.4 Právo na vydání kopie zápisu valné hromady

Co se týče vydání kopie zápisu valné hromady, akciová společnost tyto kopie automaticky nezasílá. Každý akcionář má na zápis z jednání valné hromady právní nárok, a to i za situace, kdy se valné hromady nezúčastnil. Akciová společnost akcionáři poskytuje kopii zápisu valné hromady včetně všech jejích příloh vždy, pokud o to akcionář požádá. Není-li akcionáři ze strany společnosti vyhověno, má právo obrátit se na příslušný soud a svého nároku se proti společnosti domáhat.

3.2.1.5 Právo na zápis akcionáře do seznamu akcionářů a právo na poskytnutí výpisu ze seznamu akcionářů

Akciová společnost je povinna neprodleně zapsat akcionáře do svého seznamu, pokud prokáže, že se akcionářem společnosti opravdu stal. Každému akcionáři společnost poskytne výpis ze seznamu akcionářů, pokud o to požádá. Osobě odlišné od akcionáře společnost výpis poskytne jen tehdy, pokud s tím souhlasí ten, jehož se daný zápis týká nebo jestliže by toto oprávnění vyplývalo ze zákona (například ZPKT).

---

⁴⁹ Rozhodnutí NS sp. zn. 27 Cdo 3347/2017 ze dne 21.3.2018

3.3 Práva kvalifikovaného akcionáře

Za kvalifikovaného akcionáře se považuje akcionář, jehož souhrnná jmenovitá hodnota akcií dosáhne kvalifikované výše v poměru k základnímu kapitálu společnosti. Postavení kvalifikovaného akcionáře je na základním kapitálu přímo závislé. Je-li základní kapitál společnosti nižší nebo roven 100 000 000 Kč, kvalifikovaným akcionářem bude ten, jehož souhrnná jmenovitá hodnota akcií dosahuje alespoň 5 % základního kapitálu. Pokud je základní kapitál vyšší než 100 000 000 Kč a současně nižší než 500 000 000 Kč, kvalifikovaný akcionář je ten, kdo v souhrnné jmenovité hodnotě svých akcií dosahuje alespoň 3 % základního kapitálu. Akciová společnost, jejíž základní kapitál převyšuje 500 000 000 Kč označí za kvalifikovaného akcionáře každého, jehož souhrnná jmenovitá hodnota akcií této společnosti dosahuje alespoň 1 % v poměru k základnímu kapitálu společnosti. „*Jestliže však akcionář tyto podmínky nesplňuje, může se pro výkon práva kvalifikovaného akcionáře spojit s jiným akcionářem či akcionáři tak, aby dohromady stanovené podmínky splnili.*“⁵⁰ Tito akcionáři výkon kvalifikovaných práv vykonávají vždy společně. Společný výkon práv je povětšinou kvalifikován jako jednání ve shodě dle ustanovení § 78 odst. 1 ZOK. „*Jestliže je kvalifikovaným akcionářem jen jediná osoba, je oprávněna zákonná práva kvalifikovaného akcionáře (ne)vykonávat jen sama, o své vlastní vůli.*“⁵¹

Výše uvedené hranice jsou stanoveny přímo zákonem. Připouští se, aby stanovy společnosti upravovaly hranice kvalifikovaného podílu způsobem odlišným od zákona. Není však možné, aby tato úprava vymezila kvalifikovaného akcionáře v užším rozsahu, než tak činí sám zákon. Stanovy mohou postavení akcionáře oproti zákonu pouze zvýhodnit, nikoli jeho postavení znevýhodňovat. Toto pravidlo zakotvuje ustanovení § 365 odst. 4 ZOK, dle kterého se nepřihlíží k ujednáním stanov, která by zužovala zákonnou úpravu práv kvalifikovaných akcionářů. „*Z § 365 odst. 4 plyne, že úprava § 365 a násl. je jednostranně kogentní.*“

---

⁵⁰ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Cileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 23.2.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

⁵¹ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. str. 388

*Rozšířit práva kvalifikovaných akcionářů ve stanovách tedy bude – při dodržení pravidel § 2 odst. 3 NOZ – možné.*⁵² Jejich zúžení však nikoli.

Akciová společnost má obvykle více akcionářů s kvalifikovaným postavením, není však vyloučeno, aby postavení kvalifikovaného akcionáře měla jen jediná osoba, ať už fyzická či právnická. Právnická osoba může být akcionářem společnosti za předpokladu, že její členství ve společnosti není vyloučeno zákonem. Počet kvalifikovaných akcionářů ve společnosti není limitován. Jediným předpokladem pro získání kvalifikovaného postavení je dosažení souhrnné jmenovité hodnoty akcií v poměru k základnímu kapitálu ve výši stanovené zákonem. Pokud akcionář požadovaného počtu akcií dosáhne, je považován za kvalifikovaného akcionáře.

Kvalifikované hranice, které zákon stanoví, nemusí nutně představovat zcela výrazný podíl společníka na majetku společnosti, a tedy ruku v ruce s ním nemusí představovat ani přílišný vliv akcionáře na řízení akciové společnosti. Například pokud si představíme akciovou společnost mající základní kapitál ve výši 1 000 000 000 Kč, kvalifikovaným akcionářem této společnosti bude osoba, jejíž souhrnná jmenovitá hodnota akcií by dosahovala alespoň 1 % z této částky. Těchto 10 000 000 Kč, tedy výše zmiňované 1 % z demonstrované částky, by se v poměru k celkové výši základního kapitálu mohlo jevit lehce zanedbatelným. Na druhou stranu kvalifikované minimum jmenovité hodnoty akcií je dle mého názoru definováno hranicí, od které už můžeme hovořit o hranici významné či vlivné. Akcionáře s malým počtem akcií je nutno chránit před majoritou, užitím zákonných nástrojů k posílení jeho pozice ve společnosti, avšak není nutné zesilovat postavení i těm akcionářům, jejichž poměr ve společnosti nedosahuje ani zákonem požadované hranice a jejich vliv tak není příliš významný.

Kvalifikovaným akcionářům zákon přiznává práva, která přesahují katalog obvyklých akcionářských práv. Zákonodárce tímto stanovil, že některé akcionáře je zapotřebí ochraňovat více než ty, jejichž podíl na majetku společnosti je nižší než podíl kvalifikovaný. Práva kvalifikovaných akcionářů mají ve své základní podstatě posilovat postavení minority. Osoba kvalifikovaného akcionáře je oprávněna, nikoli povinna, vykonávat zvláštní práva, která jí ze zákona náleží.

---

⁵² ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 23.2.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

Pokud se rozhodne práva kvalifikovaného akcionáře nevykonávat, nebude toto rozhodnutí připisováno k tíži akcionáře.

Ze zákona však tato práva náleží též majoritním akcionářům. Majoritní akcionáři bezesporu splňují kvalifikovaný podíl vlastních akcií v poměru k základnímu kapitálu. „*Jiná je otázka, zda potřebují využívat úpravu oprávnění pro menšiny, když jsou schopni realizovat zásahy do činnosti společnosti v běžných podmínkách vnitřní organizace společnosti, neboť mají rozhodující postavení, pokud jde např. o svolávání valné hromady a určování jejího pořadu jednání nebo o volbu a odvolávání členů výkonných a dozorčích orgánů společnosti.*“⁵³

Pokud jde o definici majoritního akcionáře, jedná se o osobu, která disponuje nadpolovičním objemem akcií společnosti. V případě, že jsou akcie společnosti roztrženy mezi vysoký počet akcionářů, nemusí majoritní akcionář nutně dosahovat již zmiňovaného objemu akcií a pouze postačí, pokud je na základě svých akcií schopen ovládat a řídit chod společnosti. Zvláštním typem majoritního akcionáře je hlavní akcionář. „*Hlavním akcionářem je ten, který sám vlastní akcie, jejichž podíl na základním kapitálu, na něž byly vydány akcie s hlasovacími právy, činí alespoň 90 % a s nimiž je současně spojen 90 % podíl na hlasovacích právech společnosti.*“⁵⁴ Jedná se o kumulativní výčet, tedy obě podmínky musí být splněny současně, nepostačuje existence pouze jediné z nich. V praxi může docházet zejména k situacím, kdy akcionář vlastní 90 % akcií společnosti, k těmto však nenáleží podíl na hlasovacích právech v zákonem stanoveném výši 90 %. Tohoto akcionáře nebude možno považovat za hlavního akcionáře, neboť též konkrétní poměr hlasovacích práv je kritériem vzniku postavení hlavního akcionáře.

Hlavnímu akcionáři zákon též přiznává práva nad rámec běžných akcionářských práv ba dokonce nad rámec práv kvalifikovaných akcionářů. Jedná se o zcela zásadní právo na vytěsnění menšinových akcionářů (squeeze-out), které bude později podrobně rozebráno.

---

⁵³ BĚLOHLÁVEK, A. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-451-0 str. 1557

⁵⁴ ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-834-1. str. 217

3.3.1 Právo žádat svolání valné hromady

„Kvalifikovaní akcionáři mohou požádat představenstvo nebo správní radu, aby svolaly k projednání jimi navržených záležitostí valnou hromadu.“⁵⁵ Akcionář svou žádost adresuje výkonnému orgánu společnosti.

V dualistickém systému vnitřní struktury společnosti je adresátem žádosti o svolání valné hromady představenstvo. Zásadně bude představenstvo v rámci dualistické struktury jediným orgánem oprávněným ke svolání valné hromady. Nesvolá-li valnou hromadu představenstvo jako celek, smí tak samostatně učinit jakýkoli jeho člen. Pokud by však představenstvo dlouhodobě neplnilo své povinnosti, a valnou hromadu by nesvolal ani jediný člen představenstva, může být výjimečně valná hromada svolána dozorčí radou. Dozorčí rada je oprávněna svolat valnou hromadu též v případě poklesu členů představenstva pod hranici usnášeníschopnosti. Za předpokladu, že valnou hromadu nesvolá dozorčí rada jako celek, může tak opět učinit její člen samostatně.

Valná hromada dále nebude představenstvem svolána tehdy, pokud tento orgán ve společnosti schází. *„Nemá-li akciová společnost představenstvo, mohou se akcionáři splňující zákonné podmínky obrátit s návrhem na zmocnění ke svolání valné hromady na soud.“⁵⁶ Příslušným soudem ve věcech svolávání valné hromady je krajský soud, v jehož obvodu má akciová společnost své sídlo. Soud ke svolání valné hromady zmocní kvalifikované akcionáře, kteří o její svolání požádají. „Současně se svoláním valné hromady soud též určí předsedu valné hromady, jehož zmocnění je důležité zejména pro rozeslání pozvánky na valnou hromadu, nájem místnosti, ve které se bude valná hromada konat, zajištění notářského zápisu, pokud je potřebný apod.“⁵⁷*

V případě akciové společnosti mající monistický systém vnitřní struktury se kvalifikovaný akcionář bude svolání valné hromady domáhat po správní radě. Správní rada je jediným řídicím orgánem společnosti v rámci monistického systému. Není tudíž jiného orgánu, který by mohl valnou hromadu řádně svolat.

---

⁵⁵ § 366 ZOK

⁵⁶ Rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo 4946/2009 ze dne 23.2.2011

⁵⁷ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 23.2.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

Pokud správní rada dlouhodobě neplní své povinnosti nebo pokud není správní rada usnášeníschopná z důvodu nízkého počtu svých členů, postupuje se obdobně jako v případě nečinného představenstva v dualistickém systému. V případě, kdy správní rada bez zbytečného odkladu nesvolá valnou hromadu, může tak učinit člen tohoto orgánu. Neučiní-li tak správní rada ani člen správní rady, věc může být postoupena soudu. Soud zmocní ke svolání valné hromady kvalifikované akcionáře, kteří o její svolání požádají. „*Pro možnost uplatnění práva na svolání valné hromady u soudu je rozhodující, zda mají kvalifikovaní akcionáři domáhající se soudního zmocnění ke svolání valné hromady akcie o potřebné jmenovité hodnotě v době podání návrhu a rovněž v době vydání rozhodnutí soudu.*“⁵⁸

Kvalifikovaný akcionář je oprávněn žádat o svolání valné hromady za účelem projednání jím navržené záležitosti nebo záležitostí. Záležitosti, kvůli kterým se akcionář svolání valné hromady domáhá, musí patřit do působnosti valné hromady. Kvalifikovaní akcionáři se nemohou domáhat svolání valné hromady k projednání otázek, které nepatří do její působnosti. „*Vynucují-li si svolání valné hromady k projednání otázek, které nepatří do její působnosti, představenstvo nebo správní rada valnou hromadu nesvolá, popřípadě ji svolá jen k projednání těch bodů navrženého programu, které do působnosti valné hromady patří.*“⁵⁹ Do působnosti valné hromady patří zejména rozhodování o změně stanov, rozhodování o zvýšení či snížení základního kapitálu, volba a odvolávání členů představenstva a další záležitosti, které stanoví § 421 odst. 2 ZOK. Záležitosti patřící do působnosti valné hromady stanoví pouze zákon nebo v souladu se zákonem stanovy společnosti.

Žádost o svolání valné hromady musí obsahovat konkrétně stanovené náležitosti. Pokud se budeme zabývat formálními náležitostmi, tyto nejsou zákonem výslovně stanoveny. Zákon nezakazuje ani ústní formu žádosti, byť v praxi půjde zcela jistě o formu méně žádanou. Ústně lze žádost učinit například v průběhu zasedání představenstva (správní rady). Co se týče obsahových náležitostí, důležitým aspektem žádosti je vymezení záležitostí, které akcionář ve svém zájmu navrhuje k projednání během valné hromady. Vymezení záležitostí, kvůli kterým kvalifikovaný akcionář žádá o svolání valné hromady je bezesporu

---

⁵⁸ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Cileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 24.2.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

⁵⁹ Rozhodnutí NS sp. zn. 29 Odo 149/2005 ze dne 14.12.2005

stěžejním bodem celé žádosti. Představenstvo či správní rada sestavují pořad valné hromady právě na základě žádosti a bodů v ní navržených. „*Představenstvo nebo správní rada nejsou oprávněny navržený pořad valné hromady měnit, jsou oprávněny navržený pořad valné hromady doplnit pouze se souhlasem osob, které požádaly o svolání valné hromady podle § 366 ZOK.*“⁶⁰

Akcionář navrhuje jednu záležitost či navrhne záležitostí několik. Každá samostatná záležitost musí obsahovat návrh usnesení, jakým by měla dle akcionáře valná hromada o jeho záležitosti rozhodnout.

V obsahu žádosti se akcionář nad shora uvedené samozřejmě identifikuje a dále prokáže, zda se opravdu jedná o osobu kvalifikovaného akcionáře. Své kvalifikované postavení může akcionář prokázat například předložením akcií. Předkládají se ty akcie, které byly vydány v listinné podobě. Nutno předložit originální cenný papír, nikoli jen jeho kopii. Akcionář, který je vlastníkem zaknihované akcie může své postavení prokazovat předložením výpisu ze seznamu akcionářů.

Došlou žádost posuzuje orgán společnosti, který je oprávněn k vyřízení takové žádosti, tedy představenstvo či správní rada. Při posuzování žádosti se hledí na její obsah a na osobu, která žádost podala. Žádost je vždy posuzována podle jejího obsahu, nikoli podle názvu, kterým je označena. Pokud je žádost v pořádku a netrpí vadami, představenstvo (správní rada) svolá valnou hromadu. Valná hromada se ze zákona musí konat ve lhůtě do 40 dnů ode dne doručení žádosti, na jejímž základě má být valná hromada svolána. Pokud akciová společnost obchoduje se svými akciemi též na evropském regulovaném trhu, tato lhůta je o 10 dnů prodloužena a činí 50 dnů.

Pokud žádost kvalifikovaného akcionáře trpí vadami, představenstvo (správní rada) vyzve k nápravě těchto vad. Nedojde-li k nápravě vadné žádosti, valná hromada nemůže být svolána. V případě vadné žádosti neběží ani výše zmíněné 40denní či 50denní lhůty. Lhůty se začínají započítávat ode dne doručení bezvadné žádosti.

Představenstvo (správní rada) v návaznosti na žádost kvalifikovaného akcionáře svolá zasedání valné hromady, jakožto zasedání nejvyššího orgánu

---

⁶⁰ § 367 odst. 2 ZOK

akciové společnosti. Valná hromada se svolává písemnou pozvánkou adresovanou všem akcionářům společnosti. Pozvánky na zasedání valné hromady je společnost povinna rozeslat svým akcionářům 15 dnů před zasedáním valné hromady. Pro společnost, která obchoduje se svými akciemi na evropském regulovaném trhu činí tato lhůta 21 dnů. Pozvánka musí obsahovat údaj o tom, o jakou valnou hromadu se jedná. Předchozí právní úprava rozlišovala mezi valnou hromadou řádnou, mimořádnou a náhradní. Valná hromada řádná zasedala nejméně jednou za rok, pokud ve stanovách nebyla stanovena lhůta kratší. Mimořádná valná hromada zasedala v případě, že k jejímu zasedání vyvstala potřeba. Například na žádost kvalifikovaného akcionáře. Náhradní valná hromada zasedala, pokud předchozí řádná valná hromada nebyla usnášeníschopná. Dnes již nerozlišujeme mezi řádnou a mimořádnou valnou hromadou. Z toho důvodu též valná hromada, která je svolána na žádost kvalifikovaného akcionáře bude valnou hromadou řádnou.

Společnost rozesílá písemné pozvánky na valnou hromadu všem svým akcionářům. V případě akciové společnosti musí být nad rámec této písemné pozvánky uveřejněna též pozvánka v elektronické podobě, a to na internetových stránkách společnosti. Každý akcionář musí být s konáním valné hromady seznámen, aby se mohl dostavit a účastnit se na řízení společnosti. Je žádoucí, aby toto základní právo akcionáři mohli vykonávat, proto je společnost povinna o zasedání valné hromady své akcionáře řádně informovat. „*Povinností společnosti (osob, které valnou hromadu svolávají) je učinit vše, co po ní lze spravedlivě požadovat, aby odpovídající informovanost akcionářů zajistila.*“⁶¹ *Případná pochybení při svolání valné hromady (vady ve formě, obsahu, způsobu doručení pozvánky, nedodržení lhůty určené zákonem či stanovami, svolání valné hromady neoprávněnou osobou) mohou být důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady přijatých na vadně svolaném zasedání valné hromady.*“⁶²

---

⁶¹ Rozhodnutí NS sp. zn. 27 Cdo 3885/2017 ze dne 27.3.2019

⁶² Rozhodnutí NS sp. zn. 27 Cdo 1407/2019 ze dne 20.11.2019

3.3.2 Právo žádat o zařazení určité záležitosti na pořad valné hromady

*„Pokud o to požádá kvalifikovaný akcionář, zařadí představenstvo nebo správní rada na pořad valné hromady jím určenou záležitost za předpokladu, že ke každé záležitosti je navrženo i usnesení nebo je její zařazení odůvodněno.“*⁶³ Jedná se o právo, které náleží kvalifikovanému akcionáři vůči akciové společnosti. Právo žádat o zařazení určité záležitosti na pořad valné hromady akcionáři uplatňují vůči představenstvu nebo správní radě.

Opět se jedná o ty záležitosti, které patří do působnosti valné hromady. Valná hromada nemůže na svůj pořad zařadit záležitosti, které nespadají do její působnosti. Působnost valné hromady vychází ze zákona. Jen zákon a stanovy vymezují záležitosti, které spadají do působnosti valné hromady. Ostatní záležitosti jsou svěřeny představenstvu či správní radě. Valné hromadě v akciové společnosti nenáleží právo nárokovat si záležitosti, které do její působnosti nepatří. Zde spatřujeme rozdíl oproti společnosti s ručením omezeným. Nejvyšší orgán společnosti s ručením omezeným do své působnosti může zařadit i ty záležitosti, jejichž problematiku by měl řešit jiný orgán společnosti. Pokud by si však valná hromada v rámci akciové společnosti nárokovala záležitosti nepatřící do její působnosti a v takových záležitostech rozhodla, bylo by toto rozhodnutí označováno za fiktivní. *„Rozhodne-li valná hromada akciové společnosti o věci nespádající do její působnosti, nemá takové rozhodnutí žádné právní účinky.“*⁶⁴

Do působnosti valné hromady nepatří například řádné vedení účetnictví, jelikož vedení účetnictví společnosti je vyhrazeno představenstvu. Valná hromada též nevypracovává řádnou, mimořádnou ani konsolidovanou účetní závěrku, neboť výše uvedené záležitosti nespadají do její působnosti. V neposlední řadě můžeme zmínit návrh na rozdělení zisku či jiných vlastních zdrojů společnosti, který taktéž vypracovává představenstvo společnosti, nikoli valná hromada. V případě monistického systému vnitřního řízení společnosti platí obdobně to, co se zde uvádí v souvislosti s představenstvem. Správní rada zajišťuje řádné vedení účetnictví, předkládá valné hromadě ke schválení řádnou, mimořádnou, konsolidovanou

---

⁶³ § 369 odst. 1 ZOK

⁶⁴ Rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo 3640/2009 ze dne 20.10.2009

případně mezitímní účetní závěrku a v souladu se stanovami také návrh na rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů nebo úhradu ztráty.⁶⁵

„Kvalifikovaný akcionář je oprávněn žádat představenstvo (správní radu) o zařazení určité záležitosti na pořad jednání valné hromady, a to jak před svoláním valné hromady, tak po něm.“⁶⁶ V případě, že o zařazení záležitosti akcionář požádá před svoláním valné hromady, představenstvo (správní rada) žádost posoudí. Pokud žádost splňuje zákonem stanovené náležitosti, tj. jedná se o záležitost jejíž projednání náleží do působnosti valné hromady, představenstvo (správní rada) záležitost zařadí na pořad valné hromady. Za situace, kdy pořad jednání valné hromady ještě není sestaven, bude záležitost na pořad valné hromady zařazena ihned po jeho sestavení.

Kvalifikovaný akcionář může též o zařazení určité záležitosti na pořad jednání valné hromady požádat poté, kdy je valná hromada svolaná. Akciová společnost svolává valnou hromadu rozesláním pozvánek k rukám svým akcionářům a též vyvěšením pozvánky na internetových stránkách akciové společnosti. Součástí pozvánky na zasedání valné hromady je též pořad valné hromady, aby se s ním mohli akcionáři ještě před samotným zasedáním seznámit. Pokud na základě sestaveného pořadu jednání valné hromady kvalifikovaný akcionář nebo kvalifikovaní akcionáři uznají za vhodné zařadit na pořad valné hromady další záležitosti, mají právo o to požádat. Představenstvo (správní rada) na návrh doplní pořad valné hromady. Opět za předpokladu splňuje-li žádost zákonem stanovené záležitosti. Zákon stanoví, že doplnění pořadu valné hromady musí být uveřejněno nejpozději 5 dnů přede dnem, kdy se valná hromada koná.

Kvalifikovaný akcionář, který žádá, aby se jeho záležitost zařadila na pořad valné hromady, doručí tuto svou žádost společnosti. Žadatel je povinen v žádosti označit konkrétní záležitost, kterou požaduje zařadit na pořad valné hromady. *„Nad rámec záležitosti žadatel též uvede i svoje představy o tom, jak má být projednána, kterými otázkám je nutno věnovat pozornost a jaké řešení je preferováno – žadatelé mají povinnost uvést v žádosti návrh usnesení k jednotlivým bodům programu nebo*

---

⁶⁵ § 456 odst. 5 ZOK

⁶⁶ ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-834-1. str. 210

odůvodnit, proč mají být uvedené body projednány.“⁶⁷ Zákon dále obsah žádosti neupravuje. Není omezen rozsah žádosti, ve smyslu, zda žádost obsahuje jednu záležitost, kterou žadatel požaduje zařadit na program jednání valné hromady, či zda žádost obsahuje více záležitostí, více bodů. Opět není stanovena ani písemná forma žádosti, byť písemná žádost je zcela jistě praktičtější a v praxi více užívanou formou.

Představenstvo či správní rada vyzve žadatele k doplnění či nápravě vad žádosti, pokud jeho žádost trpí vadami nebo je neúplná. Teprve dojde-li k nápravě, představenstvo či správní rada zařadí požadovanou záležitost na pořad valné hromady.

Pořad valné hromady určuje její svolavatel. Valnou hromadu svolává představenstvo či správní rada. Žádost kvalifikovaného akcionáře o zařazení záležitosti na pořad valné hromady bude tedy směřovat představenstvu či správní radě. Jestliže představenstvo (správní rada) dlouhodobě neplní své povinnosti, může být svolavatelem valné hromady kterýkoli člen představenstva (správní rady). Do pozice svolavatele valné hromady se může dostat výjimečně též dozorčí rada. Dozorčí rada je svolavatelem valné hromady v případě, že valnou hromadu nesvolá představenstvo ani jeho člen. *„I když vůči dozorčí radě zákon o obchodních korporacích kvalifikovaným akcionářům právo na zařazení záležitosti na pořad valné hromady nepřiznává, soudíme, že lze analogicky aplikovat § 366 i ve vztahu k dozorčí radě.*“⁶⁸

Svolavatel stanoví program valné hromady. Je na uvážení svolavatele, jaké záležitosti na pořad valné hromady zařadí a v jakém pořadí o nich bude diskutováno. Svolavatel zařadí na pořad valné hromady záležitost nebo záležitosti, pokud o to kvalifikovaný akcionář požádá. Kvalifikovaný akcionář má právo žádat o zařazení záležitostí na pořad valné hromady a oproti tomu má představenstvo (správní rada) povinnost takové záležitosti na pořad valné hromady zařadit. *„Každé*

---

⁶⁷ BĚLOHLÁVEK, A. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-451-0 str. 1577

⁶⁸ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 25.2.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

odepření tohoto práva, tedy každé odmítnutí žádosti by mělo být opřeno o legitimní důvody.“⁶⁹

Dojde-li k porušení práva kvalifikovaného akcionáře a jím navržená záležitost nebude zařazena na pořad valné hromady, zákon akcionáři nenabízí možnosti obrany. Zákon nepočítá se situacemi, kdy by na pořad valné hromady představenstvo či správní rada bezdůvodně nezařadili akcionářem navržené záležitosti. Pokud je již valná hromada svolána, akcionář zásadně nemá možnost obrany proti porušení jeho práva. Neexistuje právní institut, který by směřoval vůči představenstvu či správní radě, a kterým by si akcionář své právo na zařazení záležitostí na valnou hromadu mohl vynutit.

Je-li porušeno právo kvalifikovaného akcionáře žádat o zařazení záležitostí na pořad valné hromady, připadá v úvahu následné užití práva kvalifikovaného akcionáře na svolání valné hromady, v rámci kterého akcionář povinně volí záležitosti, které mají být na zasedání valné hromady projednávány.

Na zasedání valné hromady je možné projednat i ty záležitosti, které nebyly zařazeny na pořad valné hromady, a to postupem dle § 408 odst. 2 ZOK. *„Záležitosti, které nebyly zařazeny na pořad jednání valné hromady lze na jejím jednání projednat nebo rozhodnout jen tehdy, projeví-li s tím souhlas všichni akcionáři.*“⁷⁰ Není bezpodmínečně nutné, aby se valné hromady účastnili všichni akcionáři společnosti. Důležitá je pouze skutečnost, aby s projednáním konkrétních záležitostí nad rámec valné hromady souhlasili všichni akcionáři společnosti. O rozšíření pořadu valné hromady se vede hlasování. *„Dospějí-li akcionáři na jednání valné hromady k tomu, že je třeba projednat i další záležitosti, které nebyly v pozvánce na valnou hromadu uvedeny, měli by nejprve hlasovat o doplnění pořadu jednání.*“⁷¹ Pokud se zařazení záležitostí nad rámec valné hromady odhlasuje, přistoupí valná hromada k projednání těchto záležitostí. Já osobně se však domnívám, že tato situace již není typickým projevem práva kvalifikovaného akcionáře požadovat zařazení určité záležitosti na pořad valné hromady.

---

⁶⁹ LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer [online], 2021 [cit. 25.2.2022]. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Dostupné z www.aspi.cz

⁷⁰ § 408 odst. 2 ZOK

⁷¹ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 25.2.2022]. Dostupné www.beck-online.cz

3.3.3 Právo žádat o přezkoumání výkonu působnosti představenstva

„Kvalifikovaný akcionář může požádat dozorčí radu, aby v záležitostech uvedených v žádosti přezkoumala výkon působnosti představenstva.“⁷²

Představenstvo, jakožto statutární orgán, zajišťuje obchodní vedení společnosti. *„Představenstvu nelze v záležitostech obchodního vedení udělovat jakékoli pokyny či instrukce.“⁷³* V rámci obchodního vedení společnosti je představenstvo vázáno právními předpisy a stanovami společnosti. Stanovy mohou konkrétní záležitosti uvnitř akciové společnosti upravovat nad rámec zákona, nikdy však v rozporu s jeho základními zásadami a smyslem. Stanovy musí korespondovat s dobrými mravy a veřejným pořádkem. Nesmí obsahovat ustanovení na újmu slabší strany v rozsahu, ve kterém zákon slabší straně přiznává práva k její nezbytné ochraně. Stanovy též nemohou označit za statutární orgán společnosti jiný orgán, než právě představenstvo (samozřejmě vyjma situací jako jsou insolvence či likvidace společnosti).

Pod pojem obchodního vedení společnosti řadíme již zmiňované vedení účetnictví, vypracování řádné, mimořádné, konsolidované či mezitímní účetní závěrky, návrh na rozdělení zisku či návrh na úhradu ztráty. Do obchodního vedení dále řadíme například vyhotovení zprávy o vztazích mezi propojenými osobami, sepis zprávy o podnikatelské činnosti, návrhy na zápis do obchodního rejstříku a další.

Představenstvo je voleným orgánem společnosti, kde každý jeho člen jedná s péčí řádného hospodáře. Pokud představenstvo neplní jemu svěřené povinnosti, nebo tyto povinnosti neplní řádně, lze jednání představenstva kvalifikovat jako nedostatečné, z hlediska péče řádného hospodáře. Každý jednotlivý člen představenstva je povinen jednat s nezbytnou mírou loajality, v rámci které upřednostní zájmy společnosti před zájmy vlastními. Kdo přijme funkci člena voleného orgánu ve společnosti, je povinen v rámci své funkce jednat s maximální pečlivostí.

---

⁷² § 370 ZOK

⁷³ LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer [online], 2021 [cit. 25.2.2022]. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Dostupné z www.aspi.cz

Členové představenstva jsou voleni valnou hromadou, která je tvořena všemi akcionáři společnosti. Každý člen zde má možnost projevit svou vůli prostřednictvím hlasování a podílet se na výběru složení představenstva. Samozřejmě ne všechny hlasy mají stejnou váhu. Hlas člena akciové společnosti je závislý na akciích, které konkrétní akcionář vlastní. Menšinová akcionáři tedy v zásadě nemohou ovlivnit obsazení volených orgánů společnosti v takové míře, jako akcionáři majoritní. Postavení menšinových společníků může být v rámci hlasování na valné hromadě posíleno jen tím, že by stanovy společnosti připouštěly kumulativní hlasování, které je však typickým prvkem anglosaské kultury a v kultuře evropské se vyskytuje jen zřídka kdy. V ostatních případech se bohužel povětšinou menšinovým akcionářům nepodaří prosadit své zástupce do voleného orgánu společnosti. Z toho důvodu zákon přiznává těmto menšinovým společníkům alespoň právo žádat o přezkum působnosti představenstva.

Má-li společník akciové společnosti za to, že dochází k zanedbávání povinností ze strany představenstva, může se tento společník obrátit na dozorčí radu. Na základě žádosti společníka, která směřuje k dozorčí radě společnosti, je možné přezkoumat, zda členové představenstva jednají ve shodě s právními předpisy a stanovami společnosti. Dozorčí rada v návaznosti na tento podnět přezkoumá konkrétní záležitosti, na které byla upozorněna a zjistí případné pochybení představenstva, je-li takové. Pochybením se rozumí situace, kdy představenstvo zanedbá své povinnosti, nebo tyto povinnosti neplní řádně. Za pochybení představenstva označujeme též jeho nečinnost v případech, kdy bylo představenstvo povinno konat.

Právo na přezkum výkonu působnosti představenstva nenáleží všem akcionářům společnosti. K žádosti o přezkum je oprávněn toliko kvalifikovaný akcionář či kvalifikovaní akcionáři. Adresátem takovéto žádosti je dozorčí rada, jelikož právě dozorčí rada disponuje kontrolními pravomocemi nad činností představenstva.

Zákon nestanoví formu žádosti, již se kvalifikovaný akcionář domáhá svého práva po dozorčí radě. Dle mého názoru je na místě zvolit formu písemnou, jelikož písemná žádost je vždy prokazatelnější než žádost podaná ústně. *„Pokud však žádost nebude mít písemnou formu, bude mnohdy obtížné prokazovat, zda byla*

*skutečně podána, kdy se tak stalo, a zejména co bylo jejím obsahem.*⁷⁴ Vedle písemné a ústní formy může být žádost odeslána též v elektronické podobě. Obsahem žádosti musí být záležitost nebo záležitosti, které mají být přezkoumány. Podmínkou však zůstává, že tyto záležitosti musí patřit do působnosti představenstva. Zákon kvalifikovaným akcionářům přiznává právo žádat po dozorčí radě přezkoumání výkonu působnosti představenstva, nikoli jiného orgánu společnosti. Pokud by žádost směřovala proti přezkoumání jednání jiného orgánu společnosti, dozorčí rada by na tuto skutečnost žadatele upozornila a současně s tím by žádost odmítla.

Dozorčí rada přezkoumá žádost, která jí byla doručena. Učiní tak bez zbytečného odkladu, nejpozději však ve lhůtě 2 měsíců od doručení žádosti. Dozorčí rada zjistí, zda byla žádost učiněna osobou, která k tomu byla oprávněna, tzn. zda žádost učinil kvalifikovaný akcionář. Co se týče obsahu žádosti, dozorčí rada se přesvědčí o tom, zda uvedená záležitost náleží do působnosti představenstva. Pokud ano, žádost se začne zabývat. Byť zákon výslovně nepředepisuje způsob, jakým má být jednání představenstva přezkoumáno, z logiky věci vyplývá, že by si dozorčí rada k takovému přezkoumání měla opatřit potřebné podklady a dokumenty. „*Součástí přezkoumání může být i diskuse s jednotlivými členy představenstva.*“⁷⁵ Dojde-li dozorčí rada k závěru, že požadovaná záležitost do působnosti představenstva nenáleží, odmítne ji způsobem uvedeným v předchozím odstavci.

Zákon k přezkoumání výkonu působnosti představenstva stanoví na první pohled dosti neurčitou lhůtu. Slovní spojení „bez zbytečného odkladu“ je neurčitým právním pojmem. Výklad tohoto pojmu se zpravidla liší případ od případu. Z toho důvodu zákonodárce obdobné pojmy, označované za pojmy neurčité, výslovně nedefinuje a nechává prostor pro jejich výklad s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem daného případu.

Doba přezkoumání bude přímo závislá na konkrétní záležitosti, které se týká. Ve podstatě by však přezkoumání měl být zahájen vždy co nejdříve od okamžiku, kdy

---

⁷⁴ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 25.2.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

⁷⁵ LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer [online], 2021 [cit. 25.2.2022]. Komentáře (Wolters Kluwer ČR) Dostupné z www.aspi.cz

se o přezkum požádá a dozorčí rada se o této žádosti dozví. Nejpozději do dvou měsíců ode dne doručení žádosti dozorčí rada informuje žadatele o výsledcích, ke kterým v rámci přezkumu dospěla. Jak již bylo řečeno, formu žádosti o přezkum výkonu působnosti představenstva zákon výslovně nestanoví. Zákon však stanoví formu, kterou má být na žádost kvalifikovaného akcionáře reagováno. Reakce na žádost dle § 370 ZOK má vždy písemnou formu.

Podobně jako v případě nevyhovění žádosti o zařazení záležitostí na pořad valné hromady, ani zde při porušení práva kvalifikovaného akcionáře není stanovena sankce, která by postihovala akciovou společnost. Zákon zkrátka nepočítá se situací, kdy by dozorčí rada jednání představenstva nepřezkoumala. Z toho důvodu není v rámci § 370 ZOK stanoven žádný postih ani jiný způsob donucení, jenž by bylo možné dozorčí radě uložit. Toto platí i v případě, kdy je dozorčí rada zcela nečinná a na žádost akcionáře nereaguje.

Zákonodárce zřejmě nepokládal za nutné stanovit speciální sankce za porušení práva kvalifikovaného akcionáře, pokud dozorčí rada na jeho žádost nepřezkoumá výkon působnosti představenstva. Členy dozorčí rady, jakožto členy voleného orgánu, lze obecně sankcionovat tím, že budou ze své funkce odvoláni. Odvolat lze každého člena dozorčí rady, a to na základě rozhodnutí valné hromady. Člena dozorčí rady lze odvolat z jakéhokoli důvodu, pokud tak akcionáři společnosti na zasedání valné hromady uznají za vhodné. Tímto důvodem bude nejčastěji právě zanedbání povinností, které členům volených orgánů z výkonu jejich funkce plynou. Člena dozorčí rady lze též odvolat bez uvedení důvodu.

3.3.4 Právo žádat o přezkoumání zprávy o vztazích

Kvalifikovaný akcionář má právo navrhnout soudu, aby jmenoval znalce k přezkoumání zprávy o vztazích mezi propojenými osobami, jestliže se domnívá, že zpráva o vztazích nebyla vypracována řádně. Pokud bychom neměli povědomí o tom, co se rozumí propojenými osobami, bylo by vymezení výše uvedeného práva velmi složité. Proto úvodem pár slov k podnikatelským seskupením.

Podnikatelské seskupení je označení více podnikajících osob, které se určitým způsobem navzájem ovlivňují. Osoba, která v rámci svého vlivu působí na jiného, je označována za ovládajícího nebo též za osobu vlivnou. Tento vliv musí být způsobilý určitým způsobem ovlivnit jednání jiné osoby. Jinou osobou, o které zde hovoříme, je ovládaný nebo ovlivněná osoba. Zatímco mezi osobou vlivnou a osobou ovlivněnou může existovat jednorázové uplatnění vlivu, u osoby ovládající a osoby ovládané vzájemný vztah není založen na jednorázové události. Mezi ovládající a ovládanou osobou existuje vztah s relativní trvanlivostí, který dosahuje značné intenzity. „*Jak vidno z celkové konstrukce zákona, všechny formy ovlivnění mají význam nejen pro samotnou korporaci, ale zejména také pro její společníky a věřitele.*“⁷⁶

Na osoby, které jsou trvale propojené se vztahuje povinnost každoročního vypracování zprávy o vztazích. Tuto zprávu o vztazích vypracovává statutární orgán ovládané osoby. Pokud mezi propojenými osobami existuje vztah pouhého ovlivnění, statutární orgán ovlivněné osoby zprávu o vztazích vypracovávat nemusí. Povinnost k vypracování zprávy o vztazích je tedy přímo závislá na intenzitě vlivu, který mezi propojenými společnostmi existuje.

Zpráva o vztazích popisuje, jaké poměry panují mezi osobou ovládající a osobou ovládanou, popřípadě vztahy mezi ovládanými osobami navzájem, pokud jich je více. „*Účelem zprávy o vztazích je zajistit osobám s omezenou možností dostat k informacím dostatek podkladů pro možné posouzení jednání orgánů korporace.*“⁷⁷ Jednoduše řečeno, zpráva o vztazích je podkladem pro ty osoby,

⁷⁶ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 24.2.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

⁷⁷ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 24.2.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

kteře nutně nemusí být seznámeny s veškerým děním ve společnosti, jelikož tyto osoby nemají svého zástupce ve voleném orgánu společnosti. Zpráva o vztazích poskytuje též pravdivý obraz o způsobech řízení ovládané společnosti. Ze zprávy o vztazích lze vyčíst, zda volené orgány ovládané společnosti řádně plní své povinnosti. Vedle způsobu řízení společnosti se ze zprávy o vztazích můžeme dopátrat k informacím, které se týkají samotného podnikatelského uskupení. Zpráva o vztazích zhodnocuje výhody tohoto uskupení a případně též nevýhody, které ze spolupráce společností mohou vzejít. Pokud by setrvání v podnikatelském uskupení mohlo být ovládané společnosti na újmu, společnost zpravidla, na základě vůle svých společníků, součástí tohoto seskupení nezůstane.

Zpráva o vztazích je adresována akcionářům společnosti a též jejím věřitelům. Je důležité, aby tyto adresáti disponovali komplexním obrazem o aktuálním stavu společnosti, ke které mají vztah. *„Společníci tak mají k dispozici další důležitý zdroj informací o stavu společnosti a způsobu, jakým je společnost řízena, a dále o tom, jaký vliv na ni má ovládaní, resp. jednotné řízení.“*⁷⁸

Zpráva o vztazích, konkrétně její obsah, rozšiřuje povědomí o řízení společnosti též kvalifikovaným akcionářům. Kvalifikovaní akcionáři jsou vůči ostatním adresátům zprávy o vztazích ve speciálním postavení. Kvalifikovaným akcionářům zákon přiznává zvláštní oprávnění požadovat přezkum zprávy o vztazích. *„Přezkumnou funkci u zprávy o vztazích plní kontrolní orgán a případně každý společník, který má možnost si nechat pro vlastní potřeby zprávu a samozřejmě i stanovisko kontrolního orgánu přezkoumat odborníky. Zákon však nedává každému společníkovi ovládané osoby možnost znaleckého přezkumu zprávy, dává ji těm, kteří jsou zákonem považováni za kvalifikované.“*⁷⁹

Má-li kvalifikovaný akcionář za to, že zpráva o vztazích vypracovaná statutárním orgánem společnosti obsahuje nesprávnosti, může požádat soud o její přezkum. Je nežádoucí, aby akcionáři a věřitelé společnosti vycházeli z mylného stavu, pokud by byl ve zprávě o vztazích uveden, jelikož by těmto osobám mohla vzniknout újma. Z toho důvodu soud jmenuje znalce k přezkumu zprávy o vztazích v zásadě vždy, pokud o to kvalifikovaný akcionář požádá. *„Návrhu na jmenování*

---

⁷⁸ LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer [online], 2021 [cit. 25.2.2022]. Komentáře (Wolters Kluwer ČR) Dostupné z www.aspi.cz

⁷⁹ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 25.2.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

znalce pro přezkum zprávy o vztazích však nelze vyhovět jen s odkazem na subjektivní přesvědčení kvalifikovaného společníka, který se domnívá, že zpráva o vztazích nebyla vypracována řádně. Znalce lze jmenovat jen, je-li návrh vystavěn na objektivních (kvalifikovaným společníkem tvrzených) vadách zprávy o vztazích.“⁸⁰

Právo žádat o přezkum zprávy o vztazích může kvalifikovaný akcionář uplatnit ve lhůtě jednoho roku. Lhůta se počítá ode dne, kdy se akcionář s obsahem zprávy o vztazích dozvěděl nebo se o něm dozvědět mohl. Poslední věta ustanovení § 85 odst. 3 ZOK stanoví, že k později uplatněnému právu se nebude přihlížet.

Na základě žádost kvalifikovaného akcionáře soud jmenuje znalce, aby přezkoumal zprávu o vztazích. Akcionář může navrhnout konkrétního znalce. Jedná se o právo, nikoli povinnost. Soud není návrhem osoby znalce vázán. Znalec jmenovaný soudem musí být osobou uvedenou v seznamu znalců. „*Za znalce nebude považován každý odborník ve svém oboru, nýbrž jen osoba podle zvláštního zákona.*“⁸¹

Soud žádost podanou kvalifikovaným akcionářem posoudí a do 15 dnů rozhodne o jmenování znalce. Soud bude opět posuzovat, zda byla žádost podaná v zákonné lhůtě a zda ji podala osoba, která má v rámci akciové společnosti kvalifikované postavení.

Úkolem znalce je posouzení zprávy o vztazích po odborné stránce. Výsledkem odborné činnosti znalce je znalecký posudek. Znalec hodnotí zprávu o vztazích na základě dokumentů, které za tímto účelem obdrží od akciové společnosti. „*Znalec není povinen domáhat se soudní cestou poskytnutí podkladů pro přezkoumání zprávy o vztazích mezi propojenými osobami.*“⁸² Dle ustanovení § 86 odst. 3 platí, že je to právě ovládaná společnost, která je povinna znalci poskytnou potřebnou součinnost k vypracování znaleckého posudku. Součinností se rozumí zejména obstarání již zmiňovaných dokumentů a informací. Pokud akciová společnost potřebné podklady neposkytne, nemusí znalec dospět k závěru, který odpovídá skutečnosti. Je však v zájmu společnosti, aby byl skutečný stav zjištěn.

---

⁸⁰ Rozhodnutí NS sp. zn. 27 Cdo 451/2020 ze dne 31.8.2021

⁸¹ Zákon č. 254/2019 Sb., zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

⁸² Rozhodnutí NS sp.zn. 29 Cdo 1334/2007 ze dne 24.7.2007

V rámci přezkumu zprávy o vztazích může nastat situace, kdy znalec tyto své povinnosti nebude řádně plnit. Pokud by své povinnosti znalec řádně neplnil, bylo by možno ho odvolat a jmenovat znalce nového. Odvolání znalce však není záležitostí, ke které by se soud běžně schyloval. Soud zpravidla rozhodne o odvolání znalce ve zcela výjimečných situacích. „*Pokud jmenovaný znalec porušuje zvláště závažným způsobem své povinnosti, může kterýkoli společník podle § 85 odst. 1 ZOK navrhnout, aby soud znalce odvolal a jmenoval nového.*“⁸³

Za vypracování znaleckého posudku náleží znalci odměna. Odměnu hradí společnost, jejíž zprávu o vztazích znalec přezkoumával. Vedle odměny má znalec nárok též na kompenzaci nákladů, které byly v souvislosti se zpracováním znaleckého posudku účelně vynaloženy. V případě, že se znalec a ovládaná společnost nedohodnou na odměně za vypracování znaleckého posudku, stanoví výši odměny soud. Totéž platí i o kompenzaci účelně vynaložených nákladů na zpracování znaleckého posudku.

---

⁸³ § 86 odst. 2 ZOK

3.3.5 Právo podat akcionářskou žalobu

„Každý kvalifikovaný akcionář je oprávněn se za společnost domáhat náhrady újmy proti členu představenstva, dozorčí rady nebo správní rady, nebo splnění jeho případné povinnosti plynoucí z dohody podle § 53 odst. 3 ZOK, anebo splacení emisního kursu proti akcionáři, který je v prodlení s jeho splácením, a v tomto řízení společnost zastupovat.“⁸⁴

Za kvalifikovaného akcionáře se též v tomto případě považuje akcionář, který splňuje předpoklady uvedené v ustanovení § 365 ZOK. Jedná se o osobu, jejíž souhrnná jmenovitá hodnota akcií dosahuje hranice alespoň 1 %, 3 % nebo 5 % na základním kapitálu společnosti. *„Nedosahuje-li účast jednotlivého akcionáře těchto prahových hodnot, může akcionářskou žalobu podat společně s jinými akcionáři společnosti, disponují-li společně akciemi, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota nebo počet kusů dosáhne stanovené výše (tj. alespoň 1 %, 3 % nebo 5 % podíl k základnímu kapitálu společnosti).“⁸⁵*

V případech, kdy se kvalifikovaný akcionář jménem akciové společnosti domáhá újmy, která jí byla způsobena, řízení před soudem se zahajuje na základě tzv. akcionářské žaloby. Aktivní legitimaci k podání žaloby za společnost má každý kvalifikovaný akcionář. Kdo podá akcionářskou žalobu, činí tak z pozice zákonného zástupce společnosti. *„Každý kvalifikovaný akcionář má absolutně neomezené a nikým neomezené právo vystupovat jako zákonný zástupce společnosti v soudním řízení za podmínek a postupem podle § 371–374 ZOK.“⁸⁶* V okamžiku, kdy je podána akcionářská žaloba, akcionář, který žalobu podal se stává jediným zákonným zástupcem společnosti.

Zákon dává kvalifikovaným akcionářům možnost podat tzv. derivativní žalobu. Derivativními žalobami se rozumí ty žaloby, jejichž účelem je ochrana akcionářů před členy volených orgánů, pokud tito členové zcela neplní své povinnosti a jejich jednání vybočuje ze zásady péče řádného hospodáře. *„Kromě derivativních žalob jsou kvalifikovaní společníci též oprávněni podat žalobu na*

---

⁸⁴ § 371 ZOK

⁸⁵ LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer [online], 2021 [cit. 26.2.2022]. Komentáře (Wolters Kluwer ČR) Dostupné z www.aspi.cz

⁸⁶ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8. str. 389

*splacení emisního kursu akcií proti akcionářům, kteří jsou v prodlení s jeho splacením.*⁸⁷

Soud před zahájením řízení nejprve zkoumá, zda jsou splněny podmínky k jeho zahájení. Co se týče osoby, která učinila podání k soudu, zkoumá se, zda tato osoba splňuje kvalifikované postavení ve vztahu k akciové společnosti. Postavení kvalifikovaného akcionáře se zkoumá k okamžiku podání žaloby a musí trvat po celou dobu řízení před soudem. „*Ztratí-li akcionář kvalifikovanou účast v akciové společnosti (např. přijde o část svých akcií), není nadále oprávněn akciovou společnost v předmětném řízení o akcionářské žalobě zastupovat, a to i v řízeních, v nichž za společnost žalobu podal.*“⁸⁸ Pokud tento zákonný zástupce společnosti ztratí své kvalifikované postavení, soud zpravidla řízení zastaví. Řízení se nezastaví okamžitě, nýbrž mu předchází formalizovaný postup soudu. Soud je ze zákona povinen informovat ostatní kvalifikované akcionáře o možnosti převzít zástupčí oprávnění. Teprve tehdy, pokud ve lhůtě tři měsíců žádný kvalifikovaný akcionář společnosti zástupčí oprávnění nepřevzme, soud může řízení zastavit.

Má-li však kvalifikovaný akcionář svého právního nástupce, ani v tomto případě nemusí být řízení zastaveno. Právní nástupce, který má převzít postavení zákonného zástupce společnosti v rámci řízení o akcionářské žalobě musí splňovat určité podmínky. Též právní nástupce musí být v postavení kvalifikovaného akcionáře společnosti. Dále je nutné, aby byl právnímu zástupci znám původní akcionář, který byl jeho předchůdcem. Právním nástupcem bezpochyby může být osoba, na kterou byly akcie odpovídající kvalifikovanému podílu převedeny či osoba, na kterou tyto akcie přešly. Zákonodárce tímto však záměrně cílí na regulovaný trh, když stanoví nutnou míru známosti mezi akcionářem a jeho právním nástupcem. „*Nabude-li totiž akcionář kvalifikovanou účast na regulovaném trhu, není oprávněn, jako právní nástupce společnost v probíhajícím řízení o akcionářské žalobě zastupovat podle § 373 ZOK.*“⁸⁹

Soud dále zjišťuje, zda byla dodržena informační povinnost. V souladu s informační povinností je kvalifikovaný akcionář povinen obeznámit společnost o

---

⁸⁷ BĚLOHLÁVEK, A. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-451-0 str. 1581

⁸⁸ LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*, 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, [online], 2021 [cit. 26.2.2022]. Komentáře (Wolters Kluwer ČR. Dostupné z www.aspi.cz)

⁸⁹ LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*, 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, [online], 2021 [cit. 26.2.2022]. Komentáře (Wolters Kluwer ČR. Dostupné z www.aspi.cz)

svém záměru podat akcionářskou žalobu. „*Písemná informace dozorčí radě, popřípadě představenstvu či správní radě o záměru podat akcionářskou žalobu je jedním z předpokladů vzniku oprávnění kvalifikovaného akcionáře zastupovat společnost v řízení o náhradu újmy nebo splacení emisního kurzu.*“⁹⁰ Informační povinnost je zakotvena v ustanovení § 374 ZOK, dle kterého před uplatněním práva na náhradu újmy proti členovi představenstva akcionář písemně informuje o svém záměru dozorčí radu; pokud uplatnění práva na náhradu újmy směřuje proti jiné osobě než je člen představenstva, akcionář o tomto svém záměru písemně informuje představenstvo.

V případě, kdy akcionář notifikační povinnost dodrží a o svém záměru informuje dozorčí radu (popřípadě představenstvo či správní radu), dává tím společnosti možnost, aby se sama domáhala náhrady vzniklé újmy po tom, kdo takovouto újmu způsobil. „*Notifikace tudíž může sloužit k tomu, že sama dozorčí rada uplatní proti dotčenému členovi představenstva právo na náhradu vzniklé újmy podle § 447 odst. 4 ZOK.*“⁹¹ Teprve pokud se společnost prostřednictvím dozorčí rady vzniklé újmy nedomáhá, kvalifikovaný akcionář může podat akcionářskou žalobu.

Pokud by akcionář notifikační povinnost nedodržel, vystavil by se riziku, že ze strany soudu nebude jeho žalobě vyhověno. Při porušení notifikační povinnosti není splněna jedna ze základních podmínek řízení.

Akcionář informuje dozorčí radu o svém záměru podat akcionářskou žalobu směřující vůči členovi představenstva. Jestliže akcionářská žaloba směřuje vůči jiné osobě, než kterou je člen představenstva, kvalifikovaný akcionář svůj záměr adresuje představenstvu. Zákon připouští, aby akcionářská žaloba směřovala vůči osobě, která byla členem představenstva, dozorčí rady nebo správní rady v okamžiku, kdy společnosti byla způsobena újma, ale dnes již v takovém postavení vůči společnosti není. Akcionářskou žalobu tak lze podat vůči bývalému členovi představenstva, bývalému členovi dozorčí rady či bývalému členovi správní rady. Ustanovení § 372 odst. 1 ZOK stanoví, že akcionářskou žalobu lze podat také proti vlivné osobě, pokud by tato osoba způsobilá společnosti újmu. Vymezení vlivné

---

⁹⁰ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář.* 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 6.3.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

⁹¹ LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář.* 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, [online], 2021 [cit. 26.2.2022]. Komentáře (Wolters Kluwer ČR. Dostupné z www.aspi.cz

osoby pro potřeby ustanovení § 372 odst. 1 ZOK odpovídá formulaci pojmu vlivné osoby v předchozí kapitole.

Řízení u soudu je podmíněno uhrazením soudního poplatku. Soudní poplatek v řízení o akcionářské žalobě hradí kvalifikovaný akcionář, který společnost v řízení zastupuje. Akciová společnost je povinna uhradit akcionáři soudní poplatek, který za ni zaplatil. Výjimkou bude situace, kdy akcionář podá žalobu, prostřednictvím které zjevně sleduje zneužití dobrých mravů či porušení zásad poctivého obchodního styku. V takovémto případě společnost soudní poplatek akcionáři zpětně neuhradí.⁹²

---

⁹² Rozhodnutí NS 29 Cdo 5944/2016 ze dne 13.9.2017

3.3.6 Právo na vytěsnění menšinových akcionářů

„Akcionář je oprávněn požadovat, aby představenstvo nebo správní rada svolaly valnou hromadu a předložily jí k rozhodnutí návrh na přechod všech ostatních účastnických cenných papírů na tohoto akcionáře, jestliže vlastní ve společnosti akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota činí alespoň 90 % základního kapitálu společnosti a s nimiž je spojen alespoň 90 % podíl na hlasovacích právech ve společnosti.“⁹³

Výše uvedený výčet je kumulativní, tudíž obě zmiňované podmínky musejí být splněny současně. V případě, že by akcionář vlastnil uvedených 90 % akcií společnosti, ale jeho podíl na hlasovacích právech by minimální hranice 90 % nedosahoval, akcionář by nebyl oprávněn svolat valnou hromadu s cílem přechodu veškerých účastnických cenných papírů na jeho osobu. Totéž samozřejmě platí i v opačném případě, kdy je splněna minimální hranice podílu na hlasovacích právech, avšak souhrnné jmenovité hodnoty akcií dosaženo není (tato situace může nastat zejména pokud akcionář vlastní různé druhy akcií). Akcionář, který nesplňuje obě zákonem stanovené podmínky, není s ohledem na ustanovení § 375 ZOK považován za hlavního akcionáře.

Základním předpokladem pro nucený přechod účastnických cenných papírů je existence hlavního akcionáře ve společnosti. Hlavním akcionářem je myšlena osoba, která splňuje oba předpoklady uvedené v ustanovení § 375 ZOK. *„Tento akcionář může požadovat svolání valné hromady s tím, aby jí byl předložen návrh na přechod všech osobních účastnických cenných papírů, které nevládní, do jeho vlastnictví.“⁹⁴* Situaci, kdy si hlavní akcionář nárokuje přechod cenných papírů, nazýváme též vytěsněním menšinových akcionářů či jako squeeze-out.

Dle české právní úpravy je hlavní akcionář oprávněn požadovat přechod účastnických cenných papírů na svou osobu vždy. Jedná se o obecnou úpravu, která není vázána pouze na konkrétní situaci, jako je tomu například v rámci předpisů EU. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/25/ES ze dne 21.4.2004 upravuje nucený přechod účastnických cenných papírů jen v návaznosti na nabídku

---

⁹³ § 375 ZOK

⁹⁴ ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-834-1. str. 217

a převzetí cenných papírů. „Směrnice stanoví squeeze-out pouze ve vztahu k vytěsnění realizovanému hlavním akcionářem bezprostředně po skončení lhůty pro přijetí nabídky převzetí (čl. 15 směrnice) ve společnostech s akciemi obchodovanými na některém z evropských regulovaných trhů (čl. 1 odst. 1 směrnice).“⁹⁵ Na tuto konkrétní situaci, kdy je vytěsnění menšinových akcionářů realizováno bezprostředně po skončení lhůt pro přijetí nabídky převzetí, se ZOK zaměřuje ve svém ustanovení § 393. I v tomto konkrétním případě je povinností hlavního akcionáře poskytnout za účastnické cenné papíry přiměřené protiplnění. Ustanovení § 393 ZOK tak provádí požadavky čl. 15 (zejména odst. 5) směrnice o nabídkách a převzetí.⁹⁶

Na rozdíl od dříve zmiňovaných práv, která náleží kvalifikovaným akcionářům, právo na vytěsnění menšinových akcionářů náleží pouze jedinému akcionáři. Dle mého názoru je toto zcela zřejmé již z pouhého znění § 375 ZOK, který stanoví, že k výkonu tohoto práva je akcionář oprávněn požadovat svolání valné hromady. V ostatních případech, kdy je možné připustit jednání ve shodě, zákon rovnou hovoří o kvalifikovaných akcionářích v množném čísle. Nad shora uvedené je toto právo svěřeno toliko hlavnímu akcionáři, který je ve své podstatě v akciové společnosti jen jediný. Zde česká právní úprava přímo vychází z právních předpisů na evropské úrovni, tedy ze směrnice 2004/25/ES, která též předpokládá, že právo na vytěsnění menšinových akcionářů náleží jediné osobě, kterou označuje jako „předkladatele nabídky“.

Hovoříme-li o nuceném přechodu účastnických cenných papírů, máme na mysli zejména přechod následujících. „*Účastnickými cennými papíry jsou cenné papíry a zaknihované cenné papíry vydané společností, se kterými je spojen podíl na základním kapitálu nebo hlasovacích právech v této společnosti, a dále cenné papíry a zaknihované cenné papíry vydané společností, se kterými je spojeno právo takové cenné papíry nebo zaknihované cenné papíry získat.*“⁹⁷ Zákon dále stanoví, že mezi účastnické cenné papíry patří akcie, zatímní listy, vyměnitelné a prioritní dluhopisy a opční listy.

---

⁹⁵ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 7.3.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

⁹⁶ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 7.3.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

⁹⁷ § 245 odst. 1 ZOK

Akcionář, který je dle zákona oprávněn požadovat nucený přechod účastnických cenných papírů, tuto svou žádost adresuje akciové společnosti. Konkrétně představenstvu či správní radě, aby tyto orgány společnosti mohly svolat valnou hromadu. Žádost musí být i v tomto případě doplněna o podklady, na jejichž základě lze dovozovat, že akcionář splňuje postavení, jak je definováno v ustanovení § 375 písm. a), b). K žádosti o svolání valné hromady hlavní akcionář připojí též znalecký posudek dokládající přiměřenost protiplnění, které bude poskytnuto menšinovým společníkům při nuceném odkupu jejich účastnických cenných papírů. Hlavní akcionář předkládá společnosti znalecký posudek, který nesmí být starší než tři měsíce. „*Nemělo by zde jít o datum vydání posudku, ale o rozhodný den, ke kterému bylo ocenění sestaveno (datum ocenění)*.“⁹⁸

Přiměřené protiplnění se stanovuje s přihlédnutím k poměrům akciové společnosti a také s ohledem na soudobou tržní situaci. Výše přiměřeného protiplnění se nejčastěji určuje z hodnoty podniku společnosti. „*Určení hodnoty podniku společnosti, jež je obvykle základem pro stanovení výše přiměřeného protiplnění za jednu akcii společnosti, je otázkou skutkovou, k jejímuž posouzení jsou nezbytné odborné znalosti. Součástí odborného posouzení znalce je přitom i zvolení jedné nebo více metod ocenění s ohledem na poměry dotčené společnosti.*“⁹⁹

Výše přiměřeného protiplnění, která je určena znaleckým posudkem se pokládá za nejnižší možnou hodnotu, za kterou bude moci hlavní akcionář účastnické cenné papíry od menšinových akcionářů vykoupit. Tato zásada je stanovena v ustanovení § 381 ZOK, dle kterého platí, že návrh na usnesení valné hromady nesmí obsahovat částku nižší, než kolik je určeno znaleckým posudkem. „*Určení hodnoty podniku společnosti (jež je otázkou skutkovou) nelze ztotožňovat s určením výše přiměřeného protiplnění (jež je otázkou právní). Jakkoli při určení výše přiměřeného protiplnění soud vychází z hodnoty podniku společnosti, musí současně zohlednit i další v úvahu přicházející skutečnosti.*“¹⁰⁰ Protiplnění samozřejmě sestává z hodnoty podniku společnosti, ale obsahuje též další kritéria. Výše přiměřeného protiplnění je závislá na mnoha aspektech, mezi kterými můžeme uvést například tržní hodnotu připadající na jednu akcii (či jiný účastnický

---

⁹⁸ LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, [online], 2021 [cit. 7.3.2022]. Komentáře (Wolters Kluwer ČR. Dostupné z www.aspi.cz

⁹⁹ Rozhodnutí NS sp. zn. 27 Cdo 4585/2018 ze dne 18.9.2019

¹⁰⁰ Rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo 3359/2012 ze dne 27.11.2014

cenný papír společnosti) nebo též aktuální poměry uvnitř akciové společnosti. Zákon však výslovně kritéria pro hodnocení přiměřenost protiplnění nestanoví.

Na základě žádosti podle § 375 ZOK svolá představenstvo nebo správní rada valnou hromadu, a to ve lhůtě 30 dnů. Lhůta se počítá ode dne, kdy je představenstvu či správní radě doručena žádost hlavního akcionáře včetně všech jejích příloh. Žádosti o svolání valné hromady nebude vyhověno, pokud k ní nebudou doloženy zákonem stanovené přílohy. Podklady, na jejichž základě lze dovozovat postavení hlavního akcionáře, musí být přílohou žádosti vždy. Znalecký posudek, který dokládá přiměřenost protiplnění hlavní akcionář k žádosti přiloží v případech, které stanoví zákon. Znalecký posudek se nevyžaduje v situacích, kdy se s cennými papíry akciové společnosti obchoduje na evropském regulovaném trhu. Pokud jsou cenné papíry přijaty k obchodování na evropském regulovaném trhu, hlavní akcionář je povinen ke své žádosti doložit předchozí souhlas ČNB. Hlavní akcionář této společnosti nebude dokládat znalecký posudek, místo něj doloží zdůvodnění výše protiplnění. „Podle ČNB musí být zdůvodnění výše protiplnění komplexní, úplné, vnitřně konzistentní, nezávislé a nestranné a opakovatelné.“¹⁰¹

O vytěsnění menšinových akcionářů se rozhoduje na zasedání valné hromady. Valná hromada současně s tím rozhoduje o výši přiměřeného protiplnění, které hlavní akcionář při squeeze-out povinně poskytuje. S ohledem na vliv hlavního akcionáře ve společnosti je zřejmé, že může beze všeho ostatní akcionáře přehlasovat. Menšinová akcionáři zpravidla nemají možnost procesu squeeze-out zabránit. Hlavní akcionář by teoreticky mohl odhlasovat jak přechod účastnických cenných papírů do svého vlastnictví, tak též protiplnění, které v souvislosti s přechodem cenných papírů náleží menšinovým akcionářům. Tomuto jednání se zákon snaží zabránit, když vymezuje prostředky k ochraně těchto menšinových akcionářů. Mezi prostředky k ochraně řadíme například již zmiňovanou povinnost hlavního akcionáře připojit znalecký posudek dokládající přiměřenost protiplnění. V tomto případě se však domnívám, že nemusí být výše protiplnění zcela objektivní, když znalec si vybírá hlavní akcionář. Pan doktor Šuk je však zastáncem opačného názoru. Podle něj „skutečnost, že znalec si vybírá hlavní akcionář, tedy

---

¹⁰¹ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Cileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 7.3.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

*osoba, jež má ekonomický zájem na určení co nejnižšího protiplnění, objektivitu procesu stanovení výše protiplnění neohrožuje; znalec je povinen zpracovat posudek bez ohledu na osobu, která jeho zpracování objednala, tj. nestranně a objektivně, s využitím svých odborných znalostí.*¹⁰²

Znalecký posudek zásadním způsobem ovlivňuje usnesení valné hromady co do výše protiplnění, když zákon výslovně stanoví závislost mezi těmito dvěma. „*Návrh usnesení valné hromady nesmí v určení výše protiplnění obsahovat částku nižší, než kolik určuje znalecký posudek.*“¹⁰³ Výkladem lze dovodit, že ani samotné usnesení o vytěsnění menšinových akcionářů nesmí nižší částku obsahovat, byť zákon hovoří pouze o návrhu tohoto usnesení. Usnesení valné hromady, které by bylo v rozporu s tímto ustanovením, by bylo neplatným rozhodnutím.

Usnesení je forma rozhodnutí, kterým valná hromada o vytěsnění menšinových akcionářů rozhoduje. Pokud se na valné hromadě rozhoduje o vytěsnění, zohlední se též hlasy vlastníků akcií, se kterými jinak není spojeno hlasovací právo. Toto právo zásadně nebývá spojeno s prioritními akciemi, společnosti však nic nebrání, aby vydala i jiné cenné papíry, se kterými hlasovací právo spojeno nebude. K přijetí rozhodnutí je zapotřebí, aby návrh získal minimálně 90 % hlasů. I zde je patrné, že hlavní akcionář si může přijetí návrhu odhlasovat, když sám disponuje minimálně 90 % podílem na hlasovacích právech společnosti.

*„Usnesení valné hromady o vytěsnění je právním důvodem nuceného přechodu vlastnického práva k účastnickým cenným papírům.“*¹⁰⁴ Vlastnické právo k účastnickým cenným papírům akciové společnosti přechází na hlavního akcionáře uplynutím jednoho měsíce od okamžiku, kdy bylo usnesení o vytěsnění menšinových akcionářů uveřejněno v obchodním rejstříku. Protiplnění, které náleží proti účastnickým cenným papírům musí být adekvátní a přiměřené též ke dni přechodu vlastnických práv. Není-li hodnota protiplnění přiměřená s ohledem na den, kdy účastnické cenné papíry přecházejí na hlavního akcionáře, mohou vlastníci

---

¹⁰² ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Cileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 9.3.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁰³ § 381 ZOK

¹⁰⁴ ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Cileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 9.3.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

těchto účastnických cenných papírů žádat hlavního akcionáře, aby jim poskytl odpovídající dorovnání. Právo na dorovnání je upraveno v ustanovení § 390 ZOK, který dále stanoví, že pokud právo na dorovnání není žádným vlastníkem ve lhůtě tří měsíců uplatněno, toto právo zaniká. Tříměsíční lhůta je počítána ode dne zveřejnění zápisu usnesení valné hromady v obchodním rejstříku.

Pokud se bývalý vlastník účastnického cenného papíru rozhodne požadovat dorovnání, je vhodné, aby tento svůj požadavek nejprve adresoval hlavnímu akcionáři. Teprve pokud se svou žádostí neuspěje, měl by se obrátit na soud. Uplatnění práva na dorovnání u hlavního akcionáře je výslovně uvedeno v zákoně¹⁰⁵. Zákon požaduje, aby bylo právo uplatněno v tříměsíční lhůtě ode dne zveřejnění zápisu usnesení valné hromady v obchodním rejstříku, jinak dochází k prekluzi tohoto práva.

S ohledem na právo na vytěsnění menšinových akcionářů si nyní, na závěr této kapitoly, dovoluji uvést příklady z prostředí České republiky.

V říjnu roku 2018 rozhodla valná hromada České spořitelny, a.s. o nuceném přechodu účastnických cenných papírů. Česká spořitelna je s ohledem na počet svých klientů největší bankou na území České republiky. Dle veřejně dostupných informací z obchodního rejstříku oproti účastnickým cenným papírům poskytl hlavní akcionář protiplnění ve výši přesahující 2 000 000 000 Kč. V tomtéž roce rozhodla o vytěsnění menšinových akcionářů též valná hromada společnosti ORLEN Unipetrol RPA s.r.o. V tomto případě bylo poskytováno protiplnění, které přesahovalo 4 000 000 000 Kč. Doposud nebylo v České republice uskutečněno vytěsnění menšinových akcionářů, jehož protiplnění by převyšovalo squeeze-out v případě Unipetrolu.

Vytěsnění minoritních akcionářů je v současné době aktuálním tématem též v souvislosti se společností O2 Czech Republic a.s. Hlavní akcionář této společnosti, kterým je PPF Telco, B.V., podal návrh na svolání valné hromady za účelem vytěsnění menšinových akcionářů společnosti. Nucený přechod účastnických cenných papírů byl na valné hromadě společnosti schválen.

---

¹⁰⁵ § 390 odst. 1 ZOK

3.3.7 Právo na odkup účastnických cenných papírů

„Vlastníci účastnických cenných papírů, vůči kterým může hlavní akcionář uplatnit postup podle § 375 ZOK, mohou požadovat, aby jejich účastnické cenné papíry hlavní akcionář odkoupil postupem podle ustanovení tohoto zákona o povinném veřejném návrhu smlouvy.“¹⁰⁶

Právo odkupu úzce souvisí s právem hlavního akcionáře na vytěsnění menšinových akcionářů, o kterém bylo pojednáváno dříve. *„Právo na vytěsnění menšinových akcionářů je současně doprovázeno zakotvením jeho povinnosti na žádost jakéhokoli vlastníka účastnického cenného papíru učinit všem vlastníkům účastnických cenných papírů veřejný návrh smlouvy na odkoupení jejich účastnických cenných papírů (povinnost odkupu, sell out). Smyslem této úpravy je chránit menšinové akcionáře před případným negativním vlivem hlavního akcionáře ve společnosti.“¹⁰⁷* Tímto negativním vlivem je dle mého názoru myšlena koncentrace moci do rukou hlavního akcionáře v takové míře, že rozhodující a řídicí pravomoci ostatních akcionářů nemají fakticky žádnou váhu. Možnost menšinových akcionářů prosadit své zájmy co se týče řízení společnosti je v tomto případě téměř nulová. Z toho důvodu zákon umožňuje, aby menšinoví akcionáři iniciovali přechod svých účastnických cenných papírů na osobu hlavního akcionáře.

Hlavnímu akcionáři náleží právo na vytěsnění minoritních akcionářů. Jako určitý protipól do sféry menšinových akcionářů patří právo požadovat odkup účastnických cenných papírů. Každý akcionář společnosti (vyjma hlavního akcionáře) může po hlavním akcionáři požadovat odkup účastnických cenných papírů, které mu náleží. Dovoзуjeme, že právo odkupu ve své podstatě nenáleží výhradně kvalifikovaným akcionářům, mám však za to, že je vhodné, aby bylo do této práce zařazeno.

Odkup je podle ustanovení § 395 ZOK podmíněn žádostí. Na základě žádosti, byť jediného akcionáře, je hlavní akcionář povinen rozeslat veřejný návrh smlouvy všem akcionářům společnosti. Akcionáři obdrží veřejný návrh smlouvy a

---

¹⁰⁶ § 395 ZOK

¹⁰⁷ ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-834-1. str. 218

následně ho zvaží. Mohou se rozhodnout, že si své účastnické cenné papíry ponechají, ale mohou též dojít k závěru, že cenné papíry převedou do majetkové sféry hlavního akcionáře, neboť dále nechtějí setrvávat ve společnosti.

V praxi vyvstává otázka, zda může být žádost o odkup účastnických cenných papírů učiněna opakovaně. Zákon výslovně nestanoví, zda se jedná o záležitost jednorázovou nebo lze hlavního akcionáře žádat o odkup vícekrát. Názory odborníků na tuto problematiku se rozcházejí. Šuk má za to, že „*právo odkupu mohou zbývající vlastníci uplatnit toliko jednou. Jakmile hlavní akcionář veřejný návrh smlouvy učiní, je právo odkupu realizováno a nemůže být uplatněno žádným z ostatních vlastníků například za dalších půl roku opětovně.*“¹⁰⁸ S uvedeným názorem nesouhlasí například Doležil, který tvrdí, že právo odkupu není jednorázovou záležitostí a akcionáři se ho mohou dožadovat i opakovaně. Nad shora uvedené dodává, že akcionáři nesmějí právo na odkup účastnických cenných papírů zneužívat ve smyslu, kdy by svými žádostmi přehlcovali či zatěžovali společnost.¹⁰⁹ Já osobně jsem zastáncem názoru, že by právo odkupu mohlo být využito opakovaně, ne však bezpodmínečně. Pokud by došlo ke změně osoby hlavního akcionáře, nic by nebránilo opětovnému využití práva na odkup.

---

¹⁰⁸ ŠTENGLLOVÁ, I., Havel, B., Čileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020 [cit. 9.3.2022]. Dostupné z www.beck-online.cz

¹⁰⁹ LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, [online], 2021 [cit. 9.3.2022]. Komentáře (Wolters Kluwer ČR. Dostupné z www.aspi.cz

4 Srovnání české právní úpravy akciové společnosti s britskou právní úpravou public limited company

Právní řády České republiky a Velké Británie se od sebe výrazně odlišují již ve svých základech, kdy český právní řád vychází z kontinentální kultury, kdežto britské právo má své prameny v kultuře anglosaské.

*„Kontinentální právní kultura se vytvořila pod vlivem římskoprávní tradice a přirozenoprávní teorie v její racionalistické podobě na přelomu 18. a 19. století.“*¹¹⁰ Je rozšířena převážně na území Evropy a ve státech, kde v minulosti převládal vliv evropských zemí (z důvodů kolonizace). Kontinentální typ právní kultury je založen zejména na psaném právu. Stěžejním pramenem psaného práva je zde právní předpis, též nazývaný jako normativní právní akt. Tyto normativní právní akty bývají v kontinentálním typu právní kultury vydávány v podobě rozsáhlých zákoníků (kodexů). *„Kodexy se neliší od ostatních zákonů právní silou, ale rozsahem a faktickým významem.“*¹¹¹ Evropské právo je z velké části kodifikováno. Jako příklad lze uvést již mnohokrát zmiňovaný NOZ a ZOK. Právní předpisy vydávají orgány veřejné moci, nikoli však soudy. V kontinentální kultuře nedochází ke tvorbě práva ze strany soudů. Soudní rozhodnutí nejsou obecně závazná a nepovažují se za prameny práva (v ČR vyjma nálezů Ústavního soudu, které se publikují ve Sbírce zákonů). Judikatura má v kontinentálním právu závaznost toliko argumentační, nikoli faktickou, jako je tomu u soudních precedentů (viz. níže).

Dalším ze dvou hlavních typů právní kultury je kultura anglosaská. Anglosaské nebo též angloamerické právo vznikalo na území Velké Británie, odkud se dále rozšířilo mezi tehdejší britské kolonie. Podobně jako v kontinentální kultuře, i zde hrají důležitou roli obecně závazné právní předpisy. Ve velké Británii nalezneme celou řadu právních předpisů. Vedle práva psaného se zde za právní pramen označuje též právo nepsané v podobě právních obyčejů. Obecnou závazností disponují též rozhodnutí soudů, kterým říkáme soudní precedenty.

---

¹¹⁰ HENDRYCH, D. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck [online], 2009. [cit. 10.3.2022]. Dostupné z <https://www.beck-online.cz>

¹¹¹ HENDRYCH, D. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck [online], 2009. [cit. 12.3.2022]. Dostupné z <https://www.beck-online.cz>

Soudní precedenty jsou takové akty, které se zabývají dosud neřešenou právní otázkou. Jsou závazné pro soudy nižšího stupně ale i pro soud, který konkrétní precedent vydal. Pokud soudce rozhoduje ve věci, ve které již bylo precedentem rozhodnuto, zásadně se od předchozího rozhodnutí nemůže odchýlit. Pouze za předpokladu, že by se výrazně odlišovaly skutkové okolnosti případu, je možné, aby soud vydal nový precedent. Soud v tomto případě tvoří právo.

Systémy práva se postupem času dále vyvíjejí, čímž místy dochází k jejich sblížení. Tak, jako kontinentální právní kultura ovlivňuje kulturu anglosaskou, je i naopak ona sama kontinentální kultura ovlivňována ze strany anglosaské. Vzhledem k tomuto vzájemnému propojení jsou odstraňovány mezikulturní překážky a dochází k rozvoji spolupráce mezi „dvěma různými světy“.

S ohledem na výše uvedené základní rozdíly mezi kontinentální a anglosaskou právní kulturou, je zřejmé, že též pojetí obchodních společností z pohledu České republiky a Velké Británie může být odlišné.

Tato kapitola si klade za cíl porovnat základní instituty, zejména pak akciovou společnost ve světle české právní úpravy a období akciové společnosti ve Velké Británii nazývanou public limited company. Společnosti budou srovnány pouze v obecných základech, jelikož jejich podrobná analýza by vyžadovala zkoumání podstatně přesahující hlavní téma této diplomové práce.

4.1 Vymezení public limited company

Public limited company je jedním z osmi typů obchodních společností, které se v britském právním systému mohou objevit. Vedle public limited company lze založit private limited company limited by shares, company limited by guarantee, unlimited company, limited liability partnership, community interest company, industrial and provident society a royal charter.¹¹²

Obchodní společnosti jsou ve Velké Británii upraveny zákonem, který nese oficiální název The Companies Act 2006, volně překládáme jako zákon o společnostech. Jedná se o velmi rozsáhlý pramen práva, který obsahuje 1 300 paragrafů. K zákonu o společnostech náleží též 16 příloh. Z mého pohledu jde o předpis příliš rozsáhlý. Podrobná úprava zde na první pohled ubírá na přehlednosti celého právního předpisu, což je zcela jistě na škodu.

The companies Act rozlišuje mezi soukromými a veřejnými společnostmi. Ve svých ustanoveních zákon hovoří o „public companies“, tedy o veřejných společnostech a o „private companies“, společnostech soukromých. „*Soukromou společností je každá společnost, která není veřejná.*“¹¹³ Veřejné společnosti vydávají akcie. Můžeme tedy zjednodušeně říci, že veřejné společnosti jsou společnostmi akciovými.

Zákon dále společnosti rozlišuje podle způsobu jejich ručení. Zde se, podobně jako v českém právním řádu, setkáváme se společnostmi, jejichž společníci za závazky společnosti ručí omezeně a s těmi, jejichž ručení omezeno není. Společnost s ručením omezeným povinně obsahuje přímo ve svých stanovách ustanovení o omezeném ručení svých členů. Pokud stanovy společnosti toto ustanovení neobsahují, jedná se o společnost, jejíž členové ručí celým svým majetkem neomezeně. Každá společnost musí povinně obsahovat dodatek o způsobu ručení již ve svém názvu. „*Název veřejné společnosti s ručením omezeným musí být zakončen dodatkem „public limited company“.*“¹¹⁴ *Název soukromé společnosti s ručením omezeným musí být zakončen dodatkem „limited“.*¹¹⁵

---

¹¹² How many types of companies are there in the UK? [online], 2016 [cit. 11.3.2022]. Dostupné z www.companyaddress.co.uk

¹¹³ § 4 odst. 1 zákona The Companies Act 2006

¹¹⁴ § 58 odst. 1 zákona The Companies Act 2006

¹¹⁵ § 59 odst. 1 zákona The Companies Act 2006

Z tohoto pravidla existuje několik výjimek, které zákon výslovně stanoví. Dodatek o způsobu ručení nemusí obsahovat název společnosti v případě, pokud se jedná o charitu nebo dále u společnosti, u které tak stanoví Secretary of State (státní tajemník).¹¹⁶

Ručení společníků je upraveno ve stanovách společnosti. V případě, že stanovy společnosti o ručení mlčí, společníci ručí neomezeně. The companies Act nabízí dvě možné varianty omezeného ručení. Prvou z variant je ručení omezené na akcie. Pokud společník vlastní akcie, které doposud nesplatil, ručení tohoto společníka je limitováno výší jeho nesplacených akcií. Druhou možností je ručení omezené garancí. Jedná se o situaci, kdy jsou společníci společnosti zavázáni ručit za závazky společnosti pouze v případě, kdy bude společnost v likvidaci. Společník zde nemá vkladovou povinnost k okamžiku přistoupení do společnosti, nýbrž až v momentě, pokud by se společnost dostala do likvidace. V okamžiku přistoupení má společník povinnost sepsat prohlášení o garanci, ve kterém uvede částku svého vkladu pro případ likvidace. *„Ručení omezené garancí je spíše ojedinělou záležitostí a užívá se například při provozování nevýdělečných organizací – škol, galerií a dalších.“*¹¹⁷

Zaměříme-li se na public limited company, můžeme ji kvalifikovat jako veřejnou společnost s ručením omezeným. Svými vlastnostmi se nejvíce blíží české akciové společnosti. Podobně jako v české právní úpravě, je nutné uvádět právní formu podnikání jakožto součást obchodní firmy. Pro tyto účely užívá public limited company zkratku Plc.

Správu společnosti vykonávají dva ředitelé. Ředitelé řídí společnost a její členy a dále jednají jménem společnosti. Public limited company je právnickou osobou, která sama nemůže vystupovat v právních vztazích. Z toho důvodu musí být alespoň jeden z ředitelů společnosti fyzickou osobou, která bude za společnost jednat. Výjimku tvoří „one person limited company“ neboli jednočlenná společnost. V případě společnosti, je řídicí osobou pouze tento jediný člen společnosti.

Dalším stěžejním institutem společnosti je její základní kapitál. Jedná se o souhrn všech vkladů, které byly do společnosti vneseny. Základní kapitál činí

---

¹¹⁶ § 60 odst. 1 písm. a), b) zákona The Companies Act 2006

¹¹⁷ Davies, P. *Gower and Davies Principles of Modern Company Law*. Sweet; 9th Revised edition. London. 2008. ISBN 978-0414022720. str. 9

minimálně 50 000 GBP nebo ekvivalent v eurech. Není nutné, aby společnost splatila celý základní kapitál před tím, než zahájí svou činnost. Podmínkou pro zahájení podnikatelské činnosti je splacení alespoň 25 % základního kapitálu společnosti, tedy 12 000 GBP.

Základní kapitál public limited company je rozvržen na akcie. Vlastníci akcií jsou podílňíky akciové společnosti. Z toho důvodu lze o kapitálu public limited company hovořit jako typu podílového kapitálu. Jednotlivé podíly základního kapitálu (akcie), je společnost oprávněna nabídnout veřejnosti. Akcie public limited company mohou být přijaty k obchodování též na regulovaném trhu s investičními nástroji. Organizátorem regulovaného trhu ve Velké Británii je Londýnská burza cenných papírů. Není však podmínkou, aby tyto společnosti na regulovaném trhu obchodovali.

Společníka public limited company můžeme označovat za akcionáře. Akcionář je taktéž v pozici investora, jako je tomu v českém právním řádu. Jelikož se jedná o limited company, akcionáři společnosti ručí pouze do výše svých nesplacených akcií (popřípadě ručí garancí).

4.2 Práva akcionářů public limited company

Mezi akciovou společností a jejími akcionáři vzniká akcionářský vztah. Není tomu jinak ani u public limited company. Tento vztah mezi společností a jejími společníky je přímo ovlivněn podílem na majetku společnosti každého jednotlivého společníka. Podíl je vyjádřením účasti akcionáře na majetku společnosti. V případě, že akcionáři se svými akciemi obchodují, jejich podíly na majetku společnosti se mění. *„Obchodování s akciemi je nezbytné pro udržení likvidity trhu, bez které by akciový trh nemohl správně fungovat.“*¹¹⁸

V souvislosti s podílem akcionáře public limited company jsou tomuto akcionáři přiznávána práva a povinnosti. Základní práva stanoví přímo zákon. Nad rámec zákona mohou být akcionářům přiznána práva ve stanovách společnosti. Stanovy však musí zákon respektovat a jejich obsah nesmí odporovat zákonným ustanovením.

*„Pokud porovnáme národní zákony upravující akciové společnosti v rámci EU, zjistíme, že většina práv přiznávaných jednotlivým akcionářům se týká informací o chodu společnosti, které jim jsou buď přímo nebo nepřímo ze strany společnosti poskytovány. Tyto informace přirozeně zajímají pouze akcionáře, kteří nestojí v čele společnosti a společnost tedy nevedou. V důsledku toho jsou práva obecně spojována s menšinovými akcionáři.“*¹¹⁹ Skutečnost, že Velká Británie již není členem EU, nikterak nerozporuje výše uvedené, neboť zákon o společnostech, který je stěžejním pramenem úpravy obchodních společností, zůstal ve své podstatě nezměněn.

Následně bude pojednáváno o nejzákladnějších právech, která náleží akcionářům dle britské právní úpravy.

---

¹¹⁸ LEE, J. *Minority shareholder protection in takeovers: private actions* [online]. London 2004 [cit. 14.3.2022]. Dostupné z www.discovery.ulc.ac.uk/id/eprint/1443943/1/U215461

¹¹⁹ *Rights and obligations of shareholders*. [online], 2016 [cit. 13.3.2022]. Dostupné z www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/pe462463_/pe462463_en.pdf

4.2.1 Právo účastnit se valné hromady a na valné hromadě hlasovat

Všichni společníci public limited company mají právo účastnit se zasedání nejvyššího orgánu společnosti. Nejvyšším orgánem společnosti je valná hromada (general meeting). Právní řád Velké Británie se rozlišuje mezi valnou hromadou řádnou a mimořádnou tak, jak to v minulosti činil ObchZ v České republice. Valná hromada řádná se koná pravidelně ve lhůtě určené stanovami společnosti. Mimořádná valná hromada se koná, pokud vyvstane potřeba projednat určitou záležitost nebo záležitosti.

„Valná hromada představuje příležitost, aby akcionáři uplatnili právo podílet se na řízení společnosti a v rámci hlasování vyjádřili své osobní myšlenky. K plnému uplatnění tohoto hlasovacího práva je nezbytné být řádně informován o samotném zasedání valné hromady a dále o tématech, která se budou na valné hromadě projednávat.“¹²⁰ Akcionáři společnosti mají právo dostávat oznámení o konání valné hromady, aby svou účastí mohli uplatňovat ostatní práva, která jim ze zákona náleží. V souvislosti s právem účasti na valné hromadě má sama společnost povinnost o zasedání valné hromady všechny své společníky informovat. Povinnost se vztahuje na valné hromady řádné i mimořádné.

Valnou hromadu svolávají ředitelé společnosti. Mohou tak učinit v řádném termínu dle stanov nebo na žádost akcionáře. Pokud žádost o svolání valné hromady podá akcionář, který splatil alespoň požadované procento akcií, nebo pokud tak učinil akcionář, který disponuje požadovaným procentem hlasovacích práv, ředitelé společnosti jsou povinni valnou hromadu svolat. Valná hromada se svolává rozesláním pozvánek do rukou všech akcionářů společnosti.¹²¹ V případě řádné valné hromady se pozvánky rozesílají alespoň 21 dnů před jejím konáním. Pozvánky na mimořádnou valnou hromadu se rozesílají nejméně 14 dnů před konáním valné hromady. Lhůta pro svolání valné hromady může být samozřejmě delší, než jak ji stanoví zákon. Pokud s tím souhlasí většina akcionářů, může být lhůta pro svolání valné hromady kratší než lhůta stanovená zákonem. Za většinu se v případě veřejné společnosti považuje 95 % akcionářů. Informace o budoucím

---

¹²⁰ *Rights and obligations of shareholders*. [online], 2016 [cit. 13.3.2022]. Dostupné z www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/pe462463_/pe462463_en.pdf

¹²¹ § 303 zákona The Companies Act 2006

zasedání valné hromady musejí být uveřejněny též na internetových stránkách společnosti.

Valná hromada je usnášeníschopná, pokud se jejího zasedání účastní požadovaný počet akcionářů. V případě jednočlenné společnosti je valná hromada usnášeníschopná za předpokladu, že se na zasedání valné hromady dostavil tento jediný akcionář. V ostatních případech je valná hromada usnášeníschopná, dostavili se dva kvalifikovaná akcionáři. Pro účely této kapitoly se jako kvalifikovaný akcionář označuje osoba, která je členem společnosti nebo též osoba oprávněná zastupovat jiného akcionáře společnosti v souvislosti s valnou hromadou.¹²²

Co se týče samotného hlasovacího práva, akcionáři jej vykonávají v souladu se stanovami společnosti. „*Žádný z členských států EU neplánuje zavázat akcionáře k výkonu jejich hlasovacích práv. Každý má v zásadě možnost hlasovat či se hlasování zdržet.*“¹²³ Akcionáři mají zásadně vždy právo hlasovat na valné hromadě. Mohou však existovat akcie, se kterými hlasovací práva spojena nejsou vůbec, či akcie, které hlasovací právo omezují. Prioritní akcie umožňují svým vlastníkům hlasovat pouze v záležitostech, které se jich přímo týkají.¹²⁴

Zákon o společnostech připouští dvojí způsob hlasování. Prvním způsobem hlasování je zvednutím ruky. Pokud se hlasuje zvednutím ruky, mají všichni akcionáři společnosti po jednom hlasu. Druhým způsobem je tzv. hlasování anketou. Při tomto způsobu hlasování je počet hlasů jednotlivých akcionářů přímo úměrný jejich podílu ve společnosti. „*Akcionář, který disponuje více než jedním hlasem nemusí využít všechny své hlasy anebo je nemusí využít stejným způsobem.*“¹²⁵

---

¹²² § 318 zákona The Companies Act 2006

¹²³ *Rights and obligations of shareholders*. [online], 2016 [cit. 13.3.2022]. Dostupné z www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/pe462463_/pe462463_en.pdf

¹²⁴ HANNIGAN, B. *Company Law*. New York. Oxford university press. 2016. ISBN 978-0198722861. str. 421

¹²⁵ § 322 zákona The Companies Act 2006

4.2.2 Právo na informace

Dalším důležitým právem, které náleží akcionářům ve společnosti public limited company, je právo na informace. „*Právo na informace mezi ostatními právy vyniká, jelikož do ostatních práv zasahuje.*“¹²⁶

Pokud akcionář společnosti nebude mít dostatečné množství informací, nebude se moci řádně podílet na řízení společnosti. Akcionář, který disponuje toliko povrchovými informacemi o společnosti, bude touto skutečností ovlivněn též v případě hlasování na valné hromadě. „*Právo akcionářů na informace zahrnuje neustálý přístup k informacím v kotovaných společnostech spolu s pravidelnými informacemi o účetnictví, ale je založeno především na poskytování včasné informace spojené se svoláním valné hromady.*“¹²⁷

Právo na informace se svoláním valné hromady bezpochyby souvisí. Valná hromada je svolávána na základě pozvánky, kterou v případě public limited company rozesílají ředitelé společnosti. Pozvánka musí vždy obsahovat záležitosti, které mají být na valné hromadě projednány a popřípadě též návrh usnesení, kterým má být o dané záležitosti rozhodnuto. Akcionáři společnosti mají možnost seznámit se se záležitostmi, které budou obsahem jednání valné hromady a mohou si na tyto záležitosti vytvořit svůj názor ještě před zahájením valné hromady. Z tohoto důvodu je nutné, aby společnost dodržovala notifikační povinnost a o zasedání valné hromady informovala akcionáře předem v zákonem stanovené lhůtě.

Pozvánka na valnou hromadu dále obsahuje údaj o tom, že akcionářům náleží právo nechat se na jednání valné hromady zastupovat. Tento zmocněnec v rámci zasedání valné hromady jedná jménem osoby, která ho k zastupování zmocnila. Informovat akcionáře o právu na zastoupení je povinností společnosti. „*Nedodržení této povinnosti však nemá vliv na platnost zasedání valné hromady ani na cokoli, co bylo na zasedání učiněno. Za porušení notifikační povinnosti odpovídá osoba, která akcionáře řádně neinformovala, ač tak v souladu se zákonem*

---

¹²⁶ *Rights and obligations of shareholders*. [online], 2016 [cit. 13.3.2022]. Dostupné z www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/pe462463_/pe462463_en.pdf

¹²⁷ *Rights and obligations of shareholders*. [online], 2016 [cit. 13.3.2022]. Dostupné z www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/pe462463_/pe462463_en.pdf

učinit měla.“¹²⁸ Osoba odpovědná za odepření práva na informace, které v souladu se zákonem náleží všem akcionářům, může být potrestána uložením pokuty.

Právo na poskytnutí informací náleží každému akcionáři společnosti. Rozsah tohoto práva je poměrně široký, když se může jednat o jakékoli záležitosti společnosti a jednání jejích akcionářů související s činností společnosti. Právo na informace však není zcela neomezené. Akcionář je oprávněn žádat pouze ty informace, které potřebuje, aby si vytvořil obraz o správě a řízení společnosti. Toto akcionářské právo však nesmí být zjevně zneužíváno a nesmí mít šikanózní charakter.

V souvislosti s žádostí o informace je společnost povinna poskytnout žadateli adekvátní součinnost. Zpravidla se bude jednat o poskytování různorodé dokumentace společnosti. Zákon o společnostech dává akcionářům právo požádat o nahlédnutí do řady dokumentů. *„Hlavními dokumenty, o které se budou akcionáři zajímat jsou výroční zpráva a účetní závěrka. Každý akcionář má právo tyto dokumenty obdržet, jelikož jsou vydávány obecně na vyžádání. Společnosti vydávají i jiné typy dokumentů, avšak nutno poznamenat, že akcionáři nemají právo tyto jiné dokumenty obdržet. Například není možné požadovat kopie manažerských účtů připravených pro ředitele společnosti.*“¹²⁹

---

¹²⁸ § 325 odst. 2, 3 zákona The Companies Act 2006

¹²⁹ KORCHAK. J. *What rights do shareholders have?* [online], 2014 [cit. 14.3.2022]. Dostupné z www.informdirect.co.uk/shares/shareholders-rights-guide/

4.2.3 Právo na podíl na zisku a likvidačním zůstatku

„Právo na dividendu je odvozenou výhodou z akcionářova podílu v obchodní společnosti.“¹³⁰ Podíl na zisku je zcela jistě stěžejním právem, které motivuje akcionáře k účasti ve společnosti.

Vyplácení podílu na zisku upravují stanovy společnosti. Pouze společnost rozhoduje o vyplacení dividendy mezi své akcionáře. Byť se jedná o jedno ze základních práv, nemá na něj akcionář nárok vždy. Podíl je vyplácen ze zisku, ale ani v případě, že společnost zisku dosahuje, nemusí ředitelé navrhnout jeho rozdělení. Ředitelé vyhotoví zprávu, ve které uvedou, zda rozdělení zisku doporučují a popřípadě jak velkou část zisku je možné mezi akcionáře rozdělit. O rozdělení zisku následně rozhoduje valná hromada společnosti. „Na valné hromadě nemohou akcionáři hlasovat pro výplatu dividendy vyšší, než doporučili ředitelé společnosti.“¹³¹

Pokud o tom valná hromada rozhodne, zisk společnosti je rozdělen mezi akcionáře. Nestanoví-li stanovy společnosti něco jiného, podíly na zisku se vyplácejí v penězích.

Tak jako mají akcionáři právo na majetku společnosti v průběhu její existence, mají též právo na majetku společnosti v případě, kdy je společnost rušena. Jedná se o právo na podíl na likvidačním zůstatku. „Pokud je společnost rušena, obecně budou muset být nejprve vyplaceny pohledávky jejím věřitelům. Zbydou-li ve společnosti finanční prostředky po vyplacení všech jejích věřitelů, rozdělí se zbylé prostředky mezi akcionáře společnosti.“¹³²

Likvidační zůstatek se mezi akcionáře vyplácí v poměru jejich podílů ke společnosti.

---

¹³⁰ LEE. J. *Minority shareholder protection in takeovers: private actions* [online]. London 2004 [cit. 14.3.2022]. Dostupné z www.discovery.ulc.ac.uk/id/eprint/1443943/1/U215461

¹³¹ KORCHAK. J. *What rights do shareholders have?* [online], 2014 [cit. 14.3.2022]. Dostupné z www.informdirect.co.uk/shares/shareholders-rights-guide/

¹³² KORCHAK. J. *What rights do shareholders have?* [online], 2014 [cit. 14.3.2022]. Dostupné z www.informdirect.co.uk/shares/shareholders-rights-guide/

4.3 Porovnání české právní úpravy s úpravou britskou

V předchozí kapitole této práce bylo pojednáváno o public limited company, jakož o ekvivalentu české akciové společnosti. Též byla vymezena vybraná práva, která akcionářům public limited company náleží.

Následně bude provedena komparace mezi platnou právní úpravou v České republice a platnou právní úpravou ve Velké Británii s přihlédnutím k akcionářským právům. Následující text neobsahuje komplexní srovnání právní úpravy těchto dvou států, ani si neklade za cíl popsat veškeré rozdíly v zákonné úpravě týkající se akcionářských práv v tamních právních řádech. Jedná se pouze o komparaci poskytující povrchní náhled na rozdílnosti mezi českou a britskou právní úpravou.

Zprvu nemusí být jasné, co vedlo k porovnávání obchodních společností v takto odlišných právních kulturách. Pokud se však podíváme blíže, zjistíme, že se jedná o velmi podobné instituty a je vhodné se o jejich komparaci alespoň pokusit.

Právní řády České republiky a Velké Británie řadíme do odlišných právních kultur. České právo je součástí kultury kontinentální, která je rozšířena zejména na území kontinentální Evropy. Kořeny kontinentální právní kultury nalézáme v římském právu. Římské právo tak můžeme označovat za absolutní základ práva v Evropských zemích.

Na druhou stranu anglosaská nebo též angloamerická právní kultura, do které patří Velká Británie, přibližně od jedenáctého století již nestojí na římskoprávních základech a není tudíž od římského práva odvozena. Anglosaská právní kultura vznikala na pozadí odlišných historických událostí a pod různými ideologickými vlivy. „*I přesto, že právní řády států angloamerického systému nemají svůj původ v právu římském a ani nejsou poznamenány jeho recepcí, nelze říci, že v jejich vzájemném vztahu nenajdeme žádné styčné body.*“¹³³

V návaznosti na odlišné právní kultury České republiky a Velké Británie můžeme porovnávat též jejich právní prameny, jelikož každá z kultur klade důraz na poněkud jiné hodnoty. Základem právních řádů v kontinentální Evropě je právo

---

¹³³ HEGEROVÁ, K. Velké právní systémy [online]. Brno. 2010 [cit. 14.3.2022]. Dostupné z www.is.muni.cz/th/unnlk/Velke_pravni_systemy.pdf

psané. „*Psané právní prameny jsou vytvářeny zákonodárnou činností státu a zcela výjimečně právo tvornou činností jiných subjektů, jimiž stát tuto pravomoc výslovně udělil.*“¹³⁴ V anglosaské právní kultuře nalzáme též právo nepsané, které je hojně užívaným pramenem. Mezi nepsanými právními prameny lze zmínit mimo jiné právní obyčeje a soudní precedenty. Soudní precedenty jsou projevem právo tvorné činnosti ze strany soudů. Z pohledu kontinentálního práva se jedná o ojedinělou záležitost, neboť v rámci kontinentální právní kultury soudy právo nevytvářejí (v ČR s výjimkou Ústavního soudu, pokud vystupuje z pozice negativního zákonodárce).

Pokud se v rámci právních předpisů České republiky a Velké Británie dostaneme ke konkrétní úpravě obchodních společností, můžeme s jistotou konstatovat následující. Problematika obchodních společností je v českém právním řádu koncentrována zejména v ZOK. Mimo ZOK nalezneme obchodněprávní instituty také v NOZ a dalších, kterými jsou například VeřRej či ZPKT.

Ve Velké Británii je úprava obchodních společností zakotvena zákonem The Companies Act 2006. Úpravu obchodních společností bychom bezpochyby i zde hledali v dalších pramenech práva, než jakým je zmiňovaný zákon o společnostech. Tento zákon však tvoří základní pramen upravující obchodní společnosti a z důvodu jeho komplexního zaměření na obchodněprávní problematiku je komparace právních úprav zaměřena výhradně na něj.

Zákon o společnostech ve Velké Británii tvoří 1 300 paragrafů a 16 příloh. Na první pohled můžeme vyhodnotit, že zákon o společnostech je rozsáhlejším právním předpisem než ZOK, který tvoří „pouhých“ 786 paragrafů. Právní úprava zákona o korporacích je místy velmi podrobná, namátkou lze zmínit například valnou hromadu, která je upravena v části 13, kapitole 3 (§ 301–335).

Obchodní společnosti ZOK dělí na společnosti osobní a kapitálové. Osobními společnostmi jsou veřejná obchodní společnost a komanditní společnost. Mezi kapitálové společnosti zákon řadí společnost s ručením omezeným a akciovou společnost. The Companies Act 2006 rozlišuje mezi společnostmi soukromými a veřejnými. Soukromé společnosti se označují jako „private companies“ a veřejné společnosti jsou označovány jako „public companies“. Z mého pohledu se jedná o dělení velmi blízké. Blízké například proto, že osobní společnosti v České republice

---

¹³⁴ KNAPP, V. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha. C.H. Beck, 1995. ISBN 80-7179-028-1. str. 131

jsou povětšinou ve vlastnictví úzkého okruhu osob, podobně jako soukromé společnosti ve Velké Británii. Akciová společnost a společnost s ručením omezeným jsou typy obchodních společností s podílovým kapitálem, to znamená, že jejich základní kapitál může být roztržštěn mezi velké množství osob. Totéž platí i v případě britských veřejných společností. Veřejné společnosti mohou nabídnou své akcie k obchodování na regulovaných trzích. Ani zde není patrný rozdíl mezi českou a britskou právní úpravou, neboť regulované trhy slouží k obchodování též pro společnosti kapitálové.

Konkrétně akciovou společnost ZOK definuje jako společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií.¹³⁵ Základní kapitál public limited company, je rovněž souhrnem všech akcií společnosti. Rozdíl spatřujeme v tom, že akciová společnost povinně utváří základní kapitál ve výši alespoň 2 000 000 Kč a výše základního kapitálu public limited company činí minimálně 50 000 GBP, což je v přepočtu zhruba 1 500 000 Kč. V tomto případě můžeme uzavřít, že se základní kapitály srovnávaných společností sice liší, ale rozdíl mezi nimi není markantní.

Akciová společnost všem svým akcionářům přiznává práva a povinnosti. Práva nad rámec katalogu základních akcionářských práv náleží pouze těm akcionářům, jejichž podíl na společnosti dosahuje požadované (kvalifikované) hodnoty. Akcionáře, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota akcií dosahuje alespoň zákonem stanovené hranice 1 %, 3 % nebo 5 % podle základního kapitálu společnosti, označujeme jako akcionáře kvalifikované. Výše uvedené skutečnosti týkající se akciové společnosti platí obdobně pro public limited companies. Též akcionářům public limited company, v návaznosti na jejich podíl ve společnosti, náleží práva a povinnosti. Určitá práva jsou garantována pouze těm akcionářům, kteří mají zákonem stanovený podíl na základním kapitálu společnosti. Akcionáře dle uvedené definice však zákon o společnostech neoznačuje jako akcionáře kvalifikované. V tomto ohledu je třeba dbát určité míry opatrnosti, neboť britská právní úprava rovněž užívá pojem „kvalifikovaný akcionář“, ne však ve smyslu kvalifikovaného podílníka společnosti. Zákon o společnostech označuje za kvalifikovaného akcionáře každého člena společnosti nebo při zasedání valné hromady též zmocněnce některého z členů.¹³⁶

---

¹³⁵ § 243 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., ZOK

¹³⁶ § 318 odst. 3 písm. a), b) zákona The Companies Act

Z množiny práv náležejících akcionářům akciové společnosti lze vyzdvihnout tři nejzákladnější, kterými je právo účasti na řízení společnosti, právo na podíl na zisku a právo na podíl na likvidačním zůstatku. Jelikož totožná práva náleží též akcionářům public limited company, v další části práce následuje jejich komparace.

Právo podílet se na řízení akciové společnosti je právem složeným. Samo o sobě obsahuje jednotlivá dílčí práva, jimiž jsou zejména následující. Právo na vysvětlení, právo uplatňovat návrhy a protinávrhy a též některá práva přímo související s nejvyšším orgánem společnosti, valnou hromadou. Akcionáři se podílejí na řízení akciové společnosti svou účastí a hlasováním na valné hromadě. Právo účastnit se valné hromady a na valné hromadě hlasovat náleží ze zákona všem akcionářům společnosti. Kvalifikovaným akcionářům nad rámec obecné úpravy náleží též právo na svolání valné hromady a právo na zařazení jimi určené záležitosti na pořad valné hromady.

Pokud se podíváme na právo podílet se na řízení společnosti optikou britského zákona o společnostech, zjistíme, že výše uvedené platí též pro public limited company. Jejím akcionářům náleží právo na informace, které lze ztotožňovat s právem na vysvětlení, jak jej definuje ZOK. Právo účasti a právo hlasování na valné hromadě jsou v public limited company rovněž zaručeny všem akcionářům.

Dalším stěžejním právem je právo na podíl na zisku. Pokud akciová společnost dosahuje zisku, valná hromada zpravidla rozhodne o jeho rozdělení mezi akcionáře společnosti. „*Rozdělení podílu na zisku tedy schvaluje valná hromada, nicméně odpovědnost za jeho samotnou výplatu a zákonnost rozdělení má statutární orgán.*“¹³⁷ Též v případě public limited company rozhoduje o rozdělení zisku valná hromada. Valná hromada public limited company nesmí rozhodnout, že bude rozdělen zisk vyšší, než jaký doporučili ředitelé společnosti. V některých případech valná hromada rozhodne o tom, že zisk akcionářům společnosti vyplácet nebude. Tento případ nastane v situaci, kdy společnost nevykazuje zisk, a tudíž k jeho vyplacení logicky ani dojít nemůže. Akciové společnosti v České republice taktéž

---

¹³⁷ ŠIROKÝ, J. *Rozdělování zisku (a jiných vlastních zdrojů) v kapitálových společnostech* [online]. Praha. 2021 [cit. 15.3.2022]. Dostupné z www.epravo.cz/top/clanky/rozdelovani-zisku-a-jinych-vlastnich-zdroju-v-kapitalovych-spolecnostech-113764

nevyplácejí zisk bezpodmínečně za každé situace. Platí, že společnost nebude mezi své akcionáře vyplácet zisk, pokud by to pro ni bylo likvidační.

Dalším základním akcionářským právem je právo na podíl na likvidačním zůstatku. Toto právo náleží akcionářům v případě, že se akciová společnost dostane do likvidace. Shora uvedené se obdobně uplatní též v případě public limited company. Podíly na likvidačním zůstatku náleží akcionářům společnosti a.s. i společnosti Plc. v rozsahu jejich účasti ve společnosti. Společnost, která je v likvidaci, přednostně vyplatí všechny své věřitele. Pokud po vyplacení věřitelů přebývají společnosti finanční prostředky, tvoří tyto prostředky onen zmiňovaný likvidační zůstatek. Likvidační zůstatek je následně rozdělen mezi akcionáře společnosti v poměru jejich podílů.

Závěrem této kapitoly můžeme uvést následující shrnutí. Právní řády České republiky a Velké Británie sice stojí na odlišných základech, avšak co do úpravy obchodních korporací, zejména pak akciové společnosti a public limited company vykazují mnoho shod. Soulad úpravy obchodních společností v rámci zmiňovaných zemí zcela jistě zapříčinilo jejich mnohaleté setrvání v EU. Všechny členské státy EU uplatňují vlastní obchodní právo, ale jsou zároveň povinny ve svých právních řádech zohledňovat směrnice a nařízení vydávané společenstvím. Prostřednictvím evropských právních předpisů je vytvářeno pozitivní podnikatelské prostředí na vnitřním trhu v celé EU. *„Cílem předpisů EU v oblasti práva obchodních společností je umožnit zakládání podniků kdekoli v EU s právem na volný pohyb osob, služeb a kapitálu, poskytovat ochranu akcionářům a ostatním subjektům, které mají na společnostech zvláštní zájem, rozvíjet konkurenceschopnost podniků a podněcovat je k přeshraniční spolupráci.“*¹³⁸

Dne 30.1.2020 EU ratifikovala dohodu o vystoupení Velké Británie, tudíž v současné době tato země již není členem společenství. Tento fakt však zásadně neovlivňuje právo obchodních společností ve Velké Británii, neboť The Companies Act 2006 Velké Británie zůstal nezměněn.

---

¹³⁸ BUX, U. MACIEJOWSKI, M. *Právo obchodních společností společnostech* [online]. 2021 [cit. 15.3.2022]. Dostupné z www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/35/pravo-obchodnich-spolecnosti

5 Závěr

Akciové společnosti zpravidla bývají zakládány za podnikatelským účelem a můžeme je tedy označovat za podnikatele. Cílem této diplomové práce bylo mimo jiné zjistit, jak je tomu v případě, kdy jsou akciové společnosti zakládány za nepodnikatelským účelem. Cíl byl splněn, když za pomoci zákonné úpravy bylo zjištěno, že každá osoba, která je zapsaná v obchodním rejstříku, se považuje za podnikatele a tedy platí, že každá obchodní korporace je bez ohledu na předmět své činnosti podnikatelem.

Každá akciová společnost má své akcionáře. Zákon počet akcionářů ve společnosti nikterak nelimituje. Personální složení akciových společností v praxi může být velmi různorodé. Setkáváme se s akciovými společnostmi, které mají jediného akcionáře, ale existují též společnosti s rozsáhlým personálním aparátem. Každý akcionář je vlastníkem podílu na základním kapitálu akciové společnosti. Podíl společníka akciové společnosti je představován cennými papíry nebo zaknihovanými cennými papíry a určuje rozsah práv, která akcionáři náleží. Pokud akcionářův podíl dosáhne kvalifikované výše v poměru k základnímu kapitálu společnosti, považujeme tohoto akcionáře za kvalifikovaného. Kvalifikovanému akcionáři ze zákona náleží práva nad rámec katalogu obecných akcionářských práv. Byť by se na první pohled mohlo zdát, že jsou kvalifikovaní akcionáři oproti ostatním neprávem zvýhodňováni, není tomu tak. Zvýhodnění akcionáře není porušením práva na rovné zacházení, pokud by zvýhodněné zacházení náleželo i jinému akcionáři ve stejném nebo obdobném postavení. Akciová společnost zachází za stejných podmínek se všemi akcionáři stejně. Zvláštní postavení, kterým kvalifikované postavení bezpochyby je, odlišné zacházení ospravedlňuje. Problematiku bezdůvodného zvýhodňování tak můžeme uzavřít konstatováním, že zákonná úprava práv kvalifikovaných akcionářů souzní se zákonným požadavkem zacházet se všemi akcionáři za stejných podmínek stejně.

Právní úpravu týkající se práv kvalifikovaných akcionářů lze shrnout následujícím způsobem. Tak, jako se postupem času vyvíjel celý právní řád, rovněž docházelo k novelizacím v případě akciových společností. Akciové společnosti v průběhu let zaznamenaly různé změny, které zasáhly též práva kvalifikovaných akcionářů. S ohledem na ekonomickou situaci státu bylo nutné například rozšířit

okruh kvalifikovaných akcionářů ve společnostech se základním kapitálem převyšujícím 500 000 000 Kč. Po vstupu do EU bylo dále nutné přizpůsobit stávající akcionářská práva evropskému společenství, jelikož členské státy musí ve svých právních řádech zohledňovat směrnice a nařízení EU. Namátkou lze zmínit Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/25/ES ze dne 21. dubna 2004, dle které je povinností členských států EU upravit například nucený přechod účastnických cenných papírů.

Dnešní platná právní úprava práv kvalifikovaných akcionářů je z mého pohledu dostačující, ne však zcela dokonalá. Nedokonalou se právní úprava jeví zejména proto, že ač upravuje práva, která náleží kvalifikovaným akcionářům, dále nestanoví, co se stane, pokud budou tato práva porušena ze strany akciové společnosti. Tak například zákon opravňuje kvalifikovaného akcionáře žádat o zařazení jím vybrané záležitosti na pořad valné hromady, není však zákonem výslovně stanovena sankce pro případ, kdy společnost tuto záležitost na pořad valné hromady bez uvedení důvodu nezařadí či se žádostí kvalifikovaného akcionáře nebude vůbec zabývat. V tomto případě můžeme pouze dovozovat, že členy představenstva (správní rady) lze postihnout za zanedbání péče řádného hospodáře tím, že budou ze své funkce odvoláni nebo po skončení funkčního období nebudou opětovně zvoleni. Zákonodárce by tak v budoucnu mohl případy zanedbání péče řádného hospodáře ve vztahu ke kvalifikovaným právům více rozvinout.

Kvalifikovaným akcionářům zákon výslovně přiznává nadstandardní práva nemajetkové povahy. Do majetkové sféry akcionářů se jejich kvalifikované postavení promítá toliko v poměru jejich podílu na základním kapitálu společnosti, pokud je mezi akcionáře vyplácen podíl na zisku či podíl na likvidačním zůstatku. Jediným výslovně zaručeným právem majícím majetkovou povahu můžeme označovat právo na odkup účastnických cenných papírů, které náleží všem kvalifikovaným akcionářům ve vztahu k akcionáři hlavnímu (samozřejmě vyjma tohoto hlavního akcionáře, který je ve své podstatě též v kvalifikovaném postavení). Já osobně se domnívám, že by nebylo od věci poskytovat kvalifikovaným akcionářům nad rámec obecné právní úpravy více majetkových práv nebo alespoň pro tyto akcionáře stávající majetková práva modifikovat. Kvalifikovaným akcionářům by v budoucnu zákon mohl zaručovat přednostní vyplacení dividendy, nebo v případě likvidace společnosti přednostní vyplacení práva na podíl na likvidačním zůstatku obdobně, jako je tomu u prioritních akcií.

Cizojazyčné resumé

This diploma thesis deals with the rights of qualified shareholders. A qualified shareholder is a person who owns shares with total nominal value determined by business corporations act. Qualified shareholders have very special rights. This diploma thesis is about shareholders rights focusing on there special rights of qualified shareholders.

Rights of qualified shareholders include the right to convene a general meeting, right to include the matter on the agenda of the general meeting, the right to request a review of the exercise of the powers of the board of directors, the right to request a review of the relationship report, the right to file a shareholders action, the right to displace minority shareholders and the right to repurchase participating shares. The rights listed above are described in this thesis. This diploma thesis also includes related case law to show how it actually works.

The first chapter of this diploma thesis is an introduction to the issue. The second chapter is about joint stock companies and its shareholders. The third chapter concludes the main idea of this thesis. There are information about shareholders rights and also the rights of qualified shareholders. The fourth chapter includes some information about the British public limited company in the end of the thesis. Public limited company in Great Britain is similar to a Czech joint-stock company. Therefore there is also a comparison of Czech joint-stock company and British public limited company with accent on the shareholders rights. The last chapter is chapter number five. There is a summarization of the whole text.

Seznam použité literatury a dalších pramenů

Česká literatura

1. BĚLOHLÁVEK, A. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-451-0.
2. DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8.
3. HEJDA, J. a kol. *Akciová společnost*. Olomouc: ANAG, 2014. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-891-8.
4. KNAPP, V. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha. C.H. Beck 1995. ISBN 80-7179-028-1.
5. RABAN, P. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8.
6. ŠVARC, Z. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 5. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-834-1.

Zahraniční literatura

1. Davies, P. *Gower and Davies Principles of Modern Company Law*. Sweet; 9th Revised edition. London. 2008. ISBN 978-0414022720.

České odborné články

1. HEGEROVÁ, K. *Velké právní systémy* [online]. Brno. 2010. Dostupné z www.is.muni.cz/th/unnlk/Velke_pravni_systemy.pdf
2. HENDRYCH, D. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck [online], 2009. Dostupné z www.beck-online.cz
3. KNAPP, V. *O právnických osobách*. Právník. 1995, roč. 124, č. 10-11.
4. NOVOTNÁ, I. *Právní osoby veřejného a soukromého práva*. Integra centrum s.r.o. [online], 2014. Dostupné z

www.integracentrum.cz/aktuality/pravnicke-osoby-verejneho-a-soukromeho-prava-276

5. PIHERA, V. *K obecným limitům akcionářských práv*. Právní rozhledy. 2007, č. 10.
6. ŠIROKÝ, J. *Rozdělování zisku (a jiných vlastních zdrojů) v kapitálových společnostech* [online]. Praha. 2021. Dostupné z www.epravo.cz/top/clanky/rozdelovani-zisku-a-jinych-vlastnich-zdroju-v-kapitalovych-spolecnostech-113764

Zahraníční odborné články

1. BUX, U. MACIEJOWSKI, M. *Právo obchodních společností společností* [online]. 2021. Dostupné z www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/35/pravo-obchodnich-spolecnosti
2. *How many types of companies are there in the UK?* [online], 2016. Dostupné z www.companyaddress.co.uk
3. KORCHAK. J. *What rights do shareholders have?* [online], 2014. Dostupné z www.informdirect.co.uk/shares/shareholders-rights-guide/
4. LEE. J. *Minority shareholder protection in takeovers: private actions* [online]. London 2004. Dostupné z www.discovery.ulc.ac.uk/id/eprint/1443943/1/U215461
5. *Rights and obligations of shareholders*. [online], 2016. Dostupné z www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/pe462446_/pe462463_en.pdf

České právní předpisy

1. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
2. Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech
3. Zákon č. 256/2004 Sb., zákon o podnikání na kapitálovém trhu
4. Zákon č. 304/2013 Sb., zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů
5. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zahraniční právní předpisy

1. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/25/ES ze dne 21.4.2004
2. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2017/1132 ze dne 14.7.2017
3. The Companies Act 2006

Komentáře k právním předpisům

1. LASÁK, J. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). [online], 2021. Dostupné z www.aspi.cz
2. ŠTENGLOVÁ, I., Havel, B., Cileček F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck [online], 2020. Dostupné z www.beck-online.cz

Judikatura

1. Rozhodnutí NS sp. zn. 27 Cdo 451/2020 ze dne 31.8.2021
2. Rozhodnutí NS sp. zn. 27 Cdo 1407/2019 ze dne 20.11.2019
3. Rozhodnutí NS sp. zn. 27 Cdo 3347/2017 ze dne 21.3.2018
4. Rozhodnutí NS sp. zn. 27 Cdo 3885/2017 ze dne 27.3.2019
5. Rozhodnutí NS sp. zn. 27 Cdo 4585/2018 ze dne 18.9.2019
6. Rozhodnutí NS sp. zn. 29 Odo 149/2005 ze dne 14.12.2005
7. Rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo 1334/2007 ze dne 24.7.2007
8. Rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo 3359/2012 ze dne 27.11.2014
9. Rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo 3640/2009 ze dne 20.10.2009
10. Rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo 4946/2009 ze dne 23.2.2011
11. Rozhodnutí NS sp. zn. 29 Cdo 5944/2016 ze dne 13.9.2017